

MOBA magazin

Besplatni primjerak

Prosinac, 2021. Godina XI., broj 11.

Godišnjak Mjesne zajednice Donji Mali Ograđenik i zaseoka Barbarići



Sretan Božić i nova 2022. godina!



Uredništvo MoBe

IMPRESUM:

MoBa / Godišnjak MZ Donji Mali Ograđenik/ God. 11. (2021.), br.11./ **E-mail adresa:** urednistvo@moba.ba
Glavna urednica: Ivana Miličević/ **Odgovorni urednik:** Borislav Šimović/ Uredištvo i suradnici: Jakov Dugandžić, Marinko Barbarić, Marjana Barbarić, Zdenka Vasilj, Gabrijela Dugandžić, Matej Barbarić, Žarko Dugandžić **Fotografije:** Mateo Ivanković, uredništvo / **Lektura:** Ivana Miličević **Korektura:** Uredništvo MoBe / **Grafičko oblikovanje:** Divina Proportion / **Tisak:** NIGD DNN d.o.o / **Naklada:** 200 komada

MJESNA ZAJEDNICA DONJI MALI OGRAĐENIK

Donji Mali Ograđenik, b.b. 88265 Čerin, Bosna i Hercegovina

Br. rač.: 3381202200708464 kod UniCredit Bank d.d. Mostar - Čitluk

DEVIZNI RAČUN KOD UNICREDIT BANK D.D. MOSTAR – ČITLUK BR: BA39338120484778518 SWIFT: UNCRBA 22

MB: 4227546450006

KAZALO

RIJEČ UREDNICE	3
ZAHVALA DOSADAŠNJOJ I DOBRODOŠLICA NOVOJ GLAVNOJ UREDNICI MAGAZINA MoBe	3
SPONZORI ZA MAGAZIN MOBA br. 10. 2020. GOD.	4
SPONZORI I DONATORI PROSLAVE SV. ILIJE NA VIDIKOVCU GRADINA 2020. GOD.	4
TOMBOLA (proslava sv. Ilije) VIDIKOVAC GRADINA 2021. GOD.	5
FINANCIJSKO IZVJEŠĆE - 41. OBLJETNICE PROSLAVE SV. ILIJE NA VIDIKOVCU GRADINA 2021. GOD.	6
FINANCIJSKO STANJE U MZ DONJI MALI OGRAĐENIK NA DAN 15.12.2021. GOD.	7
IZVJEŠĆE ZA MRTVAČNICU U 2021. GOD.	7
DAROVATELJI ZA REKONSTRUKCIJU ZVONIKA SV. ILIJE	8
PROSLAVLJEN SV. ILIJA NA VIDIKOVCU GRADINA 2021. GOD.	10
SMRTNOST U D. M. OGRAĐENIKU U 20. STOLJEĆU	12
DRUGI PO REDU LOVAČKI MALONOGOMETNI TURNIR - VIDIKOVAC GRADINA 2021	19
GLAS IZ DALJINE, ALI BLIZINE	20
21. OBLJETNICA SMRTI FRA SLAVKA BARBARIĆA	21
IZBORI U MZ DONJI MALI OGRAĐENIK	21
BRANJE MASLINA	22
UKLANJANJE DOTRAJALIH BOROVA NA LOKALITETU VIDIKOVAC GRADINA	22
UKLANJANJE OTPADA U MZ	22
OSTALE AKTIVNOSTI	22
HODOČAŠĆE DEVET JUTARA POVODOM 40. OBLJETNICE UKAZANJA	23
STARI ŽENIDBENI OBIČAJI	24
HERCEGOVAČKO SIJELO (SILO) I DERNEK	25
VREMEPLOV	26
BABA MARA	28
MOLIM TE, BOŽIĆU, OSTANI U MENI!	29
INTERVJU SA DOKTORICOM MAJANOM SOČE	30
INTERVJU S PETROM BARBARIĆ	32
ZBOR SVETOG JERONIMA	33
IVANA MILIČEVIĆ PREDSTAVILA ZBIRKU POEZIJE „ČEKALA SAM PROLJEĆE“	33
NAŠI NAGRAĐENI	34
IN MEMORIAM	35
“HOĆEŠ SA MNOM U VUKOVAR?”UPITA ME TATA - “HOĆU.” ODGOVORI MU	36
KUTAK UMJETNOSTI	37
KRŠTENI U NAŠOJ ŽUPI IZ DONJEG MALOG OGRAĐENIKA I ZASEOKA BARBARIĆI, 2021. GOD.	38
VJENČANI U NAŠOJ ŽUPI IZ DONJEG MALOG OGRAĐENIKA I ZASEOKA BARBARIĆI, 2021. GOD.	38
NAŠI UMRILI U 2021. GOD.	39
MZ DMO - PLANOV I PROJEKTI 2021. – 2024. GOD. - PLAN AKTIVNOSTI	40
NADOGRADNJA ZVONIKA NA GRADINI 2021-2022. GOD.	41
SANITARNI ČVOR NA VIDIKOVCU GRADINI - PRIJEDLOG IDEJNO RJEŠENJE	41
PLAVI DESETAK	44

RIJEČ UREDNICE

Dragi čitatelji,
u rukama i ovoga Božića, već tradicionalno, jedanaestu godinu za redom, u rukama držite godišnjak našega mjesta, magazin MoBa.

Ove godine na stranicama izdanja, koje je kao što na naslovnici možete vidjeti u svjetlu godišnjice Kraljice Mira, 40. godina Gospinih ukazanja u našoj susjednoj župi Međugorje, može se pronaći sadržaj koji je vrijedan da ostane zapisan na papiru za vječnost.

Kao i svake godine, donosimo izvješće svih važnih seoskih događaja, izvješće s proslave svetog Ilije na Gradini i planove za budućnost. Pored toga, kroz zanimljive tekstove možete upoznati aktivnosti naše mjesne zajednice kao i pojedinaca.

U vremeplovu se na posebno sjetan način možete prisjetiti starih vremena i probuditi osjećaje kroz fotografije snimljene prije trideset, četrdeset godina...

Neka nam sav naš rad skupljen na jednom mjestu bude samo razlog zahvalnosti Bogu za proživljeno i poticaj za biti bolji, vjerniji i skromniji.

Na dobro vam došao Božić i novo ljeto 2022!

U ime uredništva Mobe,

Ivana Miličević



Ivana Miličević, glavna urednica



Simbolična predaja MoBe dosadašnje glavne urednice Marine Lovrić rođ. Barbarić novoj glavnoj urednici Ivani Miličević

Zahvala dosadašnjoj i dobrodošlica novoj glavnoj urednici magazina MoBe

Piše: Borislav – Boro Šimović

Kada smo prije točno deset godina pokrenuli ovaj naš magazin i nazvali ga MoBa, nismo niti mogli pretpostaviti da će trajati ovako dugo. Hvala dragom Bogu i svim suradnicima i podupireteljima koji su kroz proteklo razdoblje imali volje, želje i hrabrosti da vam, dragi čitatelji, na kraju svake godine donesemo barem osnovne podatke o zbivanjima. Prošle godine je izišao naš jubilarni deseti broj u kojem je naša dugogodišnja glavna urednica Marina Lovrić rođena Barbarić objavila presliku moje SMS poruke o prvom sazivu za sastanak na kojem je i pokrenuta inicijativa za objavljivanje jednoga ovakvoga časopisa.

Kao začetnik ideje, neizmerno sam ponosan i zahvalan na sve mlade iz naše mjesne zajednice, iz Donjeg Malog Ograđenika i zaseoka Barbarići, kao i na sve one koji su nam se kroz ove godine priključili i dali svoj doprinos da ustrajemo u ostvarenju ideje. Kako smo svih dosadašnjih godina naviknuli naše mještane da se na Božić dijeli novi broj MoBe, prošle godine su mi iz Uredništva predložili da će se MoBa podijeliti drugi dan Božića s izgovorom da će se listati za vrijeme svete mise, a ja sam se s tim prijedlogom složio. Sutra, drugi dan Božića na svetkovinu sv. Stjepana, na kraju mise fratar je objavio da se ostane još koju minutu da će biti uručjenje zahvale. Ne znajući o čemu se radi, tada su članovi Uredništva i ostali iz rukovodstva MZ došli do mene uručivši mi prekrasnu umjetničku sliku autorice Mirjane Barbarić u znak zahvalnosti na svemu što sam činio i što činim za našu zajednicu. Dok ovo pišem naviru mi sjećanja, i oči zasuzile, a možete pretpostaviti kako mi je bilo tada. Koristim prigodu da se sa osjećajem duboke zahvalnosti, zahvalim svima a posebno članovima Uredništva MoBe na dosadašnjoj suradnji.

Kad sam već kod zahvala onda svakako moram u svoje ime i u ime svih članova Uredništva posebno zahvaliti našoj dosadašnjoj glavnoj urednici Marini Lovrić, rođenoj Barbarić, na velikom i nesebičnom doprinosu kako u uređivanju časopisa tako i na vođenju programa za Ilindan na Gradini i drugim programima. Ona je uvijek bila na dispoziciji i rado se odazivala na sve naše pozive pa čak i nakon što se udala. Marinu pratim još od osnovne škole pa preko srednje i fakulteta i s njom sam izgradio jedan poseban odnos tako da ja nju zovem svojom kćerkom a ona mene drugi tata. Njezina energija, i njezin „zarazni“ osmijeh i komunikativnost, jednostavno osvaja svakoga na prvu. Počela je odmah pisati od prvoga broja tada kao prvostupnica hrvatskog jezika i književnosti i pedagogije a već od drugog broja MoBe postaje glavna urednica i lektorica i to ostaje do jubilarnog 10. broja. Kada sam je nazvao prije nešto više od dva mjeseca da se dogovorimo za nastavak suradnje, ona mi je tada iskreno, kao što to ona jedino zna, zahvalila i rekla da se zbog velikih obveza na poslu i brige za obitelj i djecu neće moći kvalitetno posvetiti uređivanju MoBe, predloživši mi da to preuzme netko mlađi. Meni je jedino ostalo zahvaliti joj se na dosadašnjem nesebičnom i profesionalnom radu. Još jednom draga naša Marina veliko ti HVALA ! Želim ti puno, prije svega – zdravlja te obilje Božjeg blagoslova u daljnjem životu i radu.

Ivana Miličević nova glavna urednica MoBa magazina

Vjerujem da većina vas zna ali za one koji ne znaju dovoljno, evo samo nekoliko osnovnih podataka. Ona je mlada studentica kroatistike na Sveučilištu u Mostaru i nadarena spisateljica. Vjerujem da ste imali prigodu upoznati je preko njezine kolumne koju piše za portal radio- medjugorje.com, pod nazivom „Prije nego odrastem“. Upravo pod tim naslovom objavljena je njezina prva knjiga 2017. godine o čemu smo također, pisali u našoj MoBi br. 7. I dok budete čitali ovaj broj ona je predstavila svoju drugu knjigu „Čekala sam proljeće“ čije predstavljanje je zakazano za 20. prosinca 2021. godine u 20 sati u dvorani Ivana Pavla II u Međugorju. Zahvalna je dragom Bogu na daru za pisanje kroz kojega se želi u budućnosti ostvariti. A mi joj želimo iskrenu dobrodošlicu uz želju da joj se svi planovi i ostvare u budućnosti.

SPONZORI ZA MAGAZIN MOBA br. 10. 2020. godina

• BARBARIĆ BENZ d.o.o. – Dragičina	200
• DELTA SECURITY d.o.o. Čitluk-Tromeđa	100
• OPĆINA ČITLUK	500
• CRKVENI ZBOR SV. JERONIMA D. M. OGRAĐENIK	200
• FOTO ĐANI	100
• OBITELJSKI PODRUM „MILIĆEVIĆ“ (Mladen i Damir Milićević) D.M.O.	50
• Vinogradarstvo i podrumarstvo Stanko Dugandžić - Vranjkić, D.M.O.	50
• FARMA KOKA LUBURIĆ – D.M. Ograđenik	100
• FRIZ. SALON „ZDRAVKA B.“ – Dragičina	50
• BOUTIQUE MELANIJA - Čitluk	50
• MATE DUGANDŽIĆ pok. ZDRAVKA	50
• Marin Barbarić	50
• Jeko Milićević, ELEKTROINSTALACIJE, D.M. Ograđenik	50
• S.T.R. MATEO – D.M.Ograđenik	50
UKUPNO	1600



Rashodi	
• TISAK	1300
• Design - Priprema za tisak	300
UKUPNO	1600

SPONZORI I DONATORI
PROSLAVE SV. ILIJE
NA VIDIKOVCU GRADINA 2021.

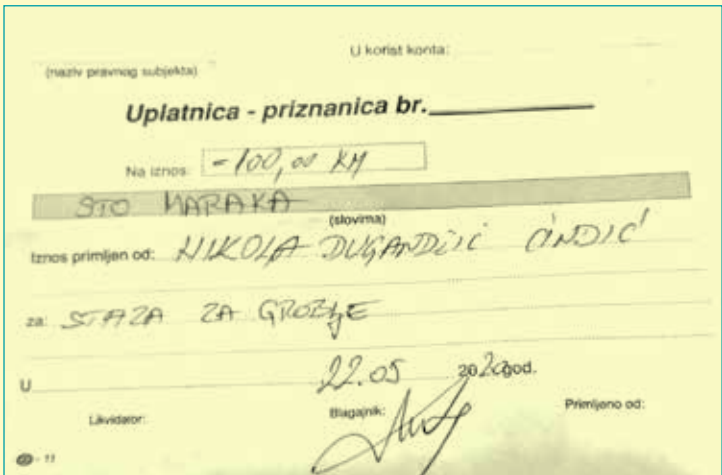
1. OPĆINA ČITLUK
2. JP BROTING d.o.o. ČITLUK
3. DELTA SECURITY d.o.o. ČITLUK
4. CENTRAL OSIGURANJE POSLOVNICA ČITLUK
5. MIRJANA I IVAN – IKICA BARBARIĆ – DRAGIĆINA
6. KRISTIJAN DUGANDŽIĆ – KIKI – MAKARSKA
7. PREMIJER SPORTSKA KLADIONICA – ČITLUK
8. NIKOLA OSTOJIĆ – BIJAKOVIĆ
9. HERCEG ETNO SELO - MEĐUGORJE
10. EKOFILM d.o.o. - LJUBUŠKI
11. OPG MILIĆEVIĆ – VL. MLADEN I DAMIR MILIĆEVIĆ
12. EUROVIP d.o.o. –BRAZIL KAVA - ČITLUK
13. FARMA KOKA „LUBURIĆ“ – VL. JAGO LUBURIĆ – D. M. OGRAĐENIK
14. BARS d.o.o. – ČITLUK
15. PAŠKIĆ d.o.o. ČITLUK – VENCEL KOSIR – UZARIĆ
16. MATE DUGANDŽIĆ – MATIĆ – D. M. OGRAĐENIK
17. JAKOV DUGANDŽIĆ – D. M. OGRAĐENIK
18. PRODAJNI CENTAR „MALIŠIĆ“ – TROMEĐA
19. OBJEKT BRZE HRANE „GRINGO“ d.o.o. – MEĐUGORJE
20. FRIZERSKI SALON „ZDRAVKA“ – VL. ZDRAVKA BARBARIĆ – DRAGIĆINA
21. BARBARIĆ BENZ d.o.o. DRAGIĆINA
22. AUTO PRAONICA „MARKO“ – VL. MARKO STOJIĆ - DRAGIĆINA
23. STUDIO LJEPOTE „DANE“ VL. LIDIJA ŠARAC – ČITLUK
24. HOTEL „BROTNJO“ – ČITLUK
25. RESTORAN „ZAGREB“ – MEĐUGORJE
26. KARLIKO –MEĐUGORJE
27. VINARIJA „MARIJANOVIĆ“ – SLUŽANJ
28. VINARIJA „BRKIĆ“ – ČITLUK
29. MATICA HRVATSKA OGRANAK ČITLUK
30. S.T.R. „ŠETKA“ d.o.o. ČITLUK – VL. MARIO ŠETKA
31. DIVINA PROPORTION – TROMEĐA – VL. IVICA SELAK
32. S.T.R. „CIJA“ BOJE I LAKOVI – ČITLUK – MEĐUGORJE
33. SUVENIRNICA „KATIA“ – MEĐUGORJE – VL. KREŠO ČAVAR
34. VRTLARIJA DRAGIĆEVIĆ – TROMEĐA
35. MUŠKI BRIJAČKI SALON „AMANDO“ VL. MIRJANA ŠARAVANJA – ČITLUK
36. CVJEČARNICA „TINA“ – VL. IVAN DUGANDŽIĆ – BEGOVAC – D. M. OGRAĐENIK
37. VATROGADNO DRUŠTVO - ČITLUK
38. HKUD „BROTNJO“ ČITLUK
39. HKUD „DIDAK“ – ŽUPA GRADNIČI
40. MZ DRAGIĆINA
41. POLICIJSKA POSTAJA – ČITLUK
42. PORTAL „ČITLUK.BA“
43. PORTAL „BROTNJO.INFO“
44. RADIO POSTAJA „MIR“ – MEĐUGORJE
45. GLASNIK SV. STJEPANA – ČERIN
46. MARIATELEVISION - MEĐUGORJE
47. CRKVENI ZBOR SV. JERONIMA D. M. OGRAĐENIK
48. FRA DARIO DODIG – GVARDIJAN
49. ŽUPA SV. STJEPANA ČERIN I ŽUPNIK FRA HRVOJE MILETIĆ
50. DUO PRIJATELJI – STUDENCI
51. GABRIJELA DUGANDŽIĆ
52. NAŠI DOMAĆI LOVCI

U IME ORGANIZACIJSKOG ODBORA
NAJISKRENIJE ZAHVALJUJEMO NA SVESRDNOJ POMOĆI U
ORGANIZACIJI
41. PROSLAVE SV. ILIJE NA GRADINI 2021. GODINE

Izvješće podnio:
Borislav Šimović

TOMBOLA (proslava Sv. Ilije) VIDIKOVAC GRADINA 2021. GODINE

Br.	POKROVITELJ NAGRADE	NAGRAĐA
1.	KRISTIJAN DUGANDŽIĆ – KIKI – MAKARSKA (VRIJEDNOST NAGRADE 400 EUR)	VIKEND NOĆENJE ZA 2 OSOBE S DORUČKOM U SUPER LUKSUZNOJ HOTELU „PORIN“ U MAKARSKOJ
2.	MIRJANA I IVAN BARBARIĆ	POSLEDNJA VEČERA -UMJETNIČKA SLIKA RAD MIRJANE BARBARIĆ (115 X 60 CM)
3.	AGENCIJA DELTA SECURITY d.o.o. ČITLUK	300 KM - POKLON BON U ROBOTU
4.	FARMA KOKA „LUBURIĆ“ – D. M. OGRAĐENIK	50 EUR U GOTOVINI
5.	BARS d.o.o. ČITLUK – vl. NEDJELJKO STOJIĆ	100 KM POKLON BON U VRJEDNOSTI ROBE
6.	HERCEG ETNO SELO - MEĐUGORJE	VEČERA U VRIJEDNOSTI DO 100 KM
7a.	FOTO VIDEO STUDIO „ĐANI“ – MEĐUGORJE	50 EUR U GOTOVINI
7.	OBJEKT BRZE HRANE „GRINGO“d.o.o.	VEČERA ZA 4 OSOBE S PIĆEM
8.	OBJEKT BRZE HRANE „GRINGO“d.o.o.	VEČERA ZA 4 OSOBE S PIĆEM
9.	PREMIJER – SPORTSKA KLADIONICA	TRENIRKA PO ODGOVARAJUĆOJ VELIČINI
10.	PREMIJER – SPORTSKA KLADIONICA	TRENIRKA PO ODGOVARAJUĆOJ VELIČINI
11.	PRODAJNI CENTAR „MALIŠIĆ“ – TROMEĐA	USISIVAČ
12.	MESNICA „KARLIKO“ – MEĐUGORJE	PAKET PROIZVODA
13.	OPG „MILIĆEVIĆ“ – D. M. OGRAĐENIK	PAKET DOMAĆIH PROIZVODA – VINO I MEZA
14.	MATICA HRVATSKA OGRANAK ČITLUK	PAKET KNJIGA U UZDANJU MH ČITLUK
15.	FRIZERSKI SALON „ZDRAVKA“ – DRAGIĆINA	50 KM U GOTOVINI
16.	BARBARIĆ BENZ d.o.o. DRAGIĆINA	50 KM POKLON BON U GORIVU
17.	BARBARIĆ BENZ d.o.o. DRAGIĆINA	50 KM POKLON BON U GORIVU
18.	EUROVIP d.o.o. ČITLUK	POKLON PAKET PROIZVODABRAZIL KAVE
19.	EUROVIP d.o.o. ČITLUK	POKLON PAKET PROIZVODABRAZIL KAVE
20.	EUROVIP d.o.o. ČITLUK	POKLON PAKET PROIZVODABRAZIL KAVE
21.	EUROVIP d.o.o. ČITLUK	POKLON PAKET PROIZVODABRAZIL KAVE
22.	FAN ŠOP DINAMO U SRCU BROTNJA	PAKET U VRIJEDNOSTI 50 KM
23.	SUVENIRNICA „KATIA“ – MEĐUGORJE	GOSPIN KIP
24.	RESTORAN „ZAGREB“ – MEĐUGORJE	VEČERA ZA 2 OSOBE
25.	STUDIO LJEPOTE „DANE“ vl. LIDIJA ŠARAC	50 KM U GOTOVINI
26.	VINARIJA „MARIJANOVIĆ“ – SLUŽANJ	PAKET VINA 3 BOCE
27.	VINARIJA „BRKIĆ“ – ČITLUK	PAKET VINA
28.	VINARIJA „BRKIĆ“ – ČITLUK	PAKET VINA
29.	SUVENIRNICA „KATIA“ – MEĐUGORJE	SLIKA S GOSPINIM LIKOM
30.	SUVENIRNICA „KATIA“ – MEĐUGORJE	SLIKA S GOSPINIM LIKOM
31.	SUVENIRNICA „KATIA“ – MEĐUGORJE	SLIKA S GOSPINIM LIKOM
32.	HOTEL „BROTNJO“ ČITLUK – WELLNESS & SPA	PARCIJALNA MASAŽA PO IZBORU
33.	HOTEL „BROTNJO“ ČITLUK – WELLNESS & SPA	BAZEN ZA 2 OSOBE
34.	S.T.R. CIJA d.o.o. – BOJE I LAKOVI – MEĐUGORJE	KANTA JUPOLA + 5 KG
35.	OBITELJSKI PODRUM MILIĆEVIĆ – D. M. OGRAĐENIK	PAKET PROIZVODA
36.	H&M PIZERIA – D. V. OGRAĐENIK	2 DŽAMBO PICE
37.	MUŠKI BRIJAČKI SALON „AMANDA“- ČITLUK	MUŠKO ŠIŠANJE I PRANJE
38.	AUTO PRAONA „MARKO“ . DRAGIĆINA	50 KM U GOTOVINI
39.	MARKO BARBARIĆ - DRAGIĆINA	2 TEGLE DOMAĆEG MEDA



Ispravak iz prošlog broja MoBe br. 10.
Ispricavamo se gosp. Nikoli Dugandžiću – Čindiću zbog nenamjerne greške
neobjavljivanja donacije za uređenje staze u groblju
u prošlogodišnjoj MoBa br. 10 za 2020. godinu.

Butik

MELANIJA

Čitluk

VI. Melanija Leko

FINANCIJSKO IZVJEŠĆE 41. OBLJETNICE
PROSLAVE SV. ILIJE NA VIDIKOVCU GRADINA 2021. GODINE

I. Prihodi:

1.	OPĆINA ČITLUK	donacija – ž/račun	500 KM
2.	DELTA SEKURIT d.o.o. ČITLUK	reklama – ž/račun	50 KM
3.	MALIŠIĆ d.o.o. ČITLUK	reklama – ž/račun	50 KM
4.	CENTRAL OSIGIRANJE d.d, ČITLUK	reklama – ž/račun	50 KM
5.	NIKOLA OSTOJIĆ - BIJAKOVIĆI	donacija	100 KM
6.	FARMA KOKA „LUBURIĆ“ – D.M. OGRAĐENIK	donacija	100 KM
7.	O.P.G. „MILIĆEVIĆ“ – D.M. OGRAĐENIK	donacija + reklama	100 KM
8.	GRINGO d.o.o. ČITLUK	Reklama	50 KM
9.	CVIJEĆARNICA „TINA“ – D.M. OGRAĐENIK	Reklama	50 KM
10.	SUVENIRNICA „KATIA“ – MEĐUGORJE	Reklama	50 KM
11.	S.T.R. „CIJA“ BOJE I LAKOVI – MEĐUGORJE	Reklama	50 KM
12.	S.T.R. „MATEO“ – D.M. OGRAĐENIK	Reklama	50 KM
13.	BARBARIĆ BENZ d.o.o. – DRAGIĆINA	Reklama	50 KM
14.	MATE DUGANDŽIĆ – MATIĆ – D.M. OGRAĐENIK	Donacija	50 KM
15.	PRIHODI OD TOMBOLE	1542 x 2 KM	3.084 KM
16.	PRIHODI OD LEMUZINE (novac kod župnika)	donacija župe Čerin	980 KM
UKUPNO:			5.364 KM

II. Rashodi:

1.	DUO „PRIJATELJI“ - STUDENCI	nastup i razglas	800 KM
2.	ELEKTRIČARI I KORPA	popravak rasvjete i promjena lampi	650 KM
3.	S.T.R. „ŠETKA“ d.o.o. - ČITLUK	plakati, pozivnice, majice i dr.	150 KM
4.	BOXI d.o.o. RAKITNO	iznajmljivanje 2 pokretna WC	200 KM
5.	S.T.R. „MATEO“ - D.M. OGRAĐENIK	piće za VIP goste i izvođače	167 KM
6.	BULIĆ ŠATORI – D. BLATNICA	iznajmljivanje komore za piće	100 KM
7.	S.T.R. „MILETIĆ“- D.V. OGRAĐENIK	meza za goste i izvođače programa	59 KM
8.	H&M PIZZERIA – D.V. OGRAĐENIK	pet jambo pizza za I. dan čišćenja	65 KM
9.	S.T.R. „MATEO“ – D.M. OGRAĐENIK	piće za čašćenje I. dan radova	30 KM
10.	MALIŠIĆ d.o.o. ČITLUK	Blokovi za tombolu, fascikle i dr	20 KM
11.	JP ELEKTROPRIVREDA HZ HB	Račun za struju za 6/2021.	30 KM
12.	MZ D.M. OGRAĐENIK I ŽU ČERIN	Sitni novac za tombolu	175 KM
13.	LU SV. HUMBERT	Nagrada za tombolu na turniru	200 KM
UKUPNO:			2.646 KM

RAZLIKA: PRIHODI - RASHODI

5.364 KM – 2.646 KM = 2.718 KM

Kod Bore od proslave sv. Ilije = 1.088,00 KM

Izvješće podnio: Borislav Šimović

FINANCIJSKO STANJE U MZ DONJI MALI OGRAĐENIK
NA DAN 15.12.2021. GODINE

I. PRIHODI:

1.	SREDSTVA NA DEVIZNOM ŽIRO RAČUNU	12.249,11 KM
2.	SREDSTVA NA ŽIRO RAČUNU U KM	12.331,81 KM
3.	NOVAC OD DONACIJA ZA ZVONIK KOJI JE PRIKUPLJAO ŽUPNIK	24.250,00 KM
4.	NOVAC OD MRTVAČNICE IVANA DUGANDŽIĆA	2.400,00 KM
5.	NOVAC OD DONACIJA ZA ZVONIK KOJI JE PRIKUPLJAO BORO	2.600,00 KM
6.	NONAC OD ILINDANA KOJI SE NALAZI U KASI MZ	1.088,00 KM
7.	NOVAC OD CRKVENOG ODBORA KOD DAMIRA MILIĆEVIĆA	1.004,50 KM
8.	NOVAC OD MILOSTINJE NA MISI ZA ILINDAN 2021.	980,00 KM
9.	SREDSTVA OD BRANJA MASLINA U DUGANDŽIĆA GROBLJU	805,00 KM
UKUPNO:		57.708,42 KM

II. RASHODI:

1.	FERRO KEŠ d.o.o. RODOČ – uplata za željezo	8.483,05 KM
2.	KEKUŠIĆ d.o.o. MEĐUGORJE – prijevoz strojeva za Cenacolo	600,00 KM
3.	GRINGO d.o.o. - ručak i večera za Cenacolo (pilanje borova)	210,00 KM
4.	S.T.R. „MATEO“ D. M. OGRAĐENIK – piće za radnike Cenacola	107,00 KM
5.	STRUJA NA IGRALIŠTU ZA VII.-XI. mjesec 2021.	352,34 KM
6.	DONACIJA ŽUPI ČERIN ZA UREĐENJE OKOLIŠA ŽUPNE CRKVE	300,00 KM
7.	ZA TISKANJE MAGAZINA MoBa br. 11. (donacija od općine)	500,00 KM
8.	PROVIZIJA BANKE ZA VOĐENJE RAČUNA	114,54 KM
9.	FRANJI BARBARIĆU ZA PRIJEVOZ MASLINA DO ULJARE	40,00 KM
10.	BARBARIĆ BENZ d.o.o. – ulje za motornu pilu	27,50 KM
11.	ČELIĆ COMP – ČITLUK – 9,50 m³ betona za temelje zvonika	1.230,00 KM
12.	ELEKTRO CENTAR d.o.o. ČITLUK – pocinčana traka za uzemljenje	273,75 KM
UKUPNO:		12.238,18 KM

RAZLIKA: PRIHODI – RASHODI
57.708,42 KM - 12.238,18 KM
= 45.470,24 KM

IZVJEŠĆE ZA MRTVAČNICU U 2021. GODINI

UMRLI U 2021. GODINI:

- 1. KREŠIMIR DUGANDŽIĆ - D. M. OGRAĐENIK (rođ. 1933. umro 14. 1. 2021.)
- 2. STOJAN SOČE - D. M. OGRAĐENIK (rođ. 1928. umro 13.4. 2021.)
- 3. ŠIMA MILIĆEVIĆ - D. M. OGRAĐENIK (rođ. 1930. umrla 24.4. 2021.)
- 4. BOSILJKA DUGANDŽIĆ - D. M. OGRAĐENIK (rođ. 1959. umrla 2.7.2021.)
- 5. ZORKA DUGANDŽIĆ - D. M. OGRAĐENIK (rođ. 1929. umrla 13.9.2021.)
- 6. IVAN – IVO VUČIĆ - D. M. OGRAĐENIK (rođ. 1959. umro 22.9. 2021.)

ZASEOK BARBARIĆI:

- 1. SLAĐANA BARBARIĆ – ČITLUK (rođ. 1969. umrla 25.2. 2021.)
- 2. DANICA SKOKO - ZASEOK BARBARIĆI (rođ. 1941. umrla 12.7. 2021.)
- 3. JOZO ČURČIĆ - ZASEOK BARBARIĆI (rođ. 1935. umro 14.9. 2021.)

Rashodi u 2021:

1.	Vrtlarija „Dragičević“ – Tromeda	rezidba biljaka i uređenje	180 KM
2.	Stolarija „Barbarić“ Dragićina	nadogradnja ormarića za razglas	60 KM
3.	Dost d.o.o. Čitluk	Gume za mrtvačka kolica	80 KM
4.	Zaštita za sućut	Stalci, lanac...	130 KM
5.	Nabavka potrošnog materijala	2 mrtvačke svijeeće, metla, papir za ruke, toalet papir, baterije i dr.	50 KM
UKUPNO:			500 KM

Trenutno stanje u blagajni mrtvačnice iznosi = 2.400 KM

Izvješće podnio: Ivan Dugandžić - Begovac

DAROVATELJI ZA REKONSTRUKCIJU ZVONIKA SV. ILIJE

NAZIV DAROVATELJA	MJESTO		IZNOS
NEDJELJKO MILIČEVIĆ	USA	dev/žr	10. 000 USA \$
PAVO MILIČEVIĆ	USA	fratar	8.000 KM
MILJENKO DUGANDŽIĆ	USA	fratar	8.000 KM
OPĆINA ČITLUK	ČITLUK	Žr.	5.000 KM
DELTA SECURITY d.o.o.	ČITLUK	fratar	1.000 KM
JAKOV DUGANDŽIĆ	D. M. OGRAĐENIK	Boro	100 KM
AX SOLING d.o.o.	ČITLUK	Žr.	200 KM
EUROVIP d.o.o.	ČITLUK	Žr.	100 KM
SEKA VUČIĆ	NJEMAČKA	Boro	100 EUR
VRTLARIJA DRAGIČEVIĆ	TROMEĐA	Boro	100 KM
IVAN DUGANDŽIĆ – ČOTIĆ	D. M. OGRAĐENIK	fratar	100 KM
NIKOLA BARBARIĆ	ZASEOK BARBARIĆI	fratar	150 KM
MLADEN MILIČEVIĆ	D. M. OGRAĐENIK	fratar	200 KM
BORO ŠIMOVIĆ	D. M. OGRAĐENIK	fratar	200 KM
KRISTINA BUTORAC - MILIČEVIĆ	NJEMAČKA	fratar	1.000 EUR
PERO MILIČEVOĆ - PEŠO	D. M. OGRAĐENIK	fratar	100 EUR
LUKA DUGANDŽOĆ + MATE	NJEMAČKA	Boro	50 EUR
VESELKO ŠIMOVIĆ	D. M. OGRAĐENIK	Boro	50 EUR
ŽARKO ŠIMOVIĆ	D. M. OGRAĐENIK	Boro	50 EUR
VITIS d.o.o.	ČITLUK	Žr.	200 KM
GOJKO – GOŠA BARBARIĆ	ZASEOK BARBARIĆI	fratar	100 KM
DRAGO ŠIMOVIĆ	DUBROVNIK	Boro	250 EUR
MATE DUGANDŽIĆ - MATIĆ	D. M. OGRAĐENIK	Boro	100 EUR
FRANJO DUGANDŽIĆ - FRICA	D. M. OGRAĐENIK	fratar	100 KM
VINKO STOJIĆ „JOJIĆ“	D. V. OGRAĐENIK	fratar	50 EUR
JOZO ŠIMOVIĆ „JOKO“	D. M. OGRAĐENIK	fratar	100 KM
IVAN BARBARIĆ + ZDRAVKA	ZASEOK BARBARIĆI	fratar	100 KM
OD BRANJA MASLINA U DUGANDŽIĆA GROBLJU	D. M. OGRAĐENIK I ZASEOK BARBARIĆI	fratar	465 KM
MATE DUGANDŽIĆ + ZDRAVKA	D. M OGRAĐEMOK	Boro	100 EUR
STANKO SOČE – PEKIĆ	ČITLUK	Boro	100 KM
PAVO I BOBO MILIČEVIĆ	D. M. OGRAĐENIK	fratar	200 KM
MARKO BARBARIĆ	ZASEOK BARBARIĆI	fratar	100 EUR
FRANJO BARBARIĆ + JURE	ZASEOK BARBARIĆI	fratar	50 EUR
IVAN DUGANDŽIĆ „BEGOVAČ“	D. M. OGRAĐENIK	fratar	100 KM
KREŠO ČAVAR	D. M. OGRAĐENIK	fratar	200 KM
IVAN MILIČEVIĆ pok. MIRKA	VINKOVCI	fratar	1.000 KM
OBITELJ STANKA DUGANDŽIĆA „VRANJKIĆA“	D. M OGRAĐENIK	fratar	1.000 KM
DARIO SOČE – PEKIĆ	D. M. OGRAĐENIK	Boro	100 KM
PERO DUGANDŽIĆ – BEGOVAČ	D. M. OGRAĐENIK	Boro	100 KM
MATE DUGANDŽIĆ – KREŠE	D. M. OGRAĐENIK	fratar	200 KM
JAKIŠA MILIČEVIĆ	D. M. OGRAĐENIK	fratar	200 KM
IVAN DUGANDŽIĆ – SOLDUŠIĆ	D. M. OGRAĐENIK	fratar	100 KM
JAGO DUGANDŽIĆ	D. M. OGRAĐENIK	Boro	100 KM
IVANKA BUNTIĆ	D. M. OGRAĐENIK	Boro	50 KM
MILE DUGANDŽIĆ - MATIĆ	D. M. OGRAĐENI	Boro	50 EUR
ŽUPNI UREDSV. JAKOVA APOSTOLA	MEĐUGORJE	Žr.	1.000 KM
JAGO LUBURIĆ	D. M. OGRAĐENIK	fratar	200 KM
IVAN MILIČEVIĆ - ZUKIĆ	D. M. OGRAĐENIK	fratar	100 KM
MARIJA BARBARIĆ pok. GOJKA	ZASEOK BARBARIĆI	fratar	100 KM
VINKO LUBURIĆ - ŠABANOVIĆ	D. M. OGRAĐENIK	Boro	100 KM
MATE DUGANDŽIĆ - KREŠE	D. M. OGRAĐENIK	Boro	50 KM
STIPE MILIČEVIĆ pok. SLAVKA	D.M.OGRAĐENIK	fratar	100 KM
NIKOLA DUGANDŽIĆ - ĆINDIĆ	D. M. OGRAĐENIK	fratar	100 KM
ŽUPNI URED ČERIN	MILOSTINJA NA MISI ZA ILINDAN	fratar	980 KM

POPIS ZAKLJUČEN S 15. PROSINCEM 2021. GODINE PRED TISAK MAGAZINA MoBa br.11.

DAROVATELJI ZA REKONSTRUKCIJU ZVONIKA SV. ILIJE

NOVAC DALI ŽUPNIKU FRA HRVOJU MILETIĆU – ZAKLJUČNO S 15. 12.2021.GODINE

1.	PAVO MILIČEVIĆ	USA	8.000 KM
2.	MILJENKO DUGANDŽIĆ	USA	8.000 KM
3.	DELTA SECURITY d.o.o.	ČITLUK	1.000 KM
4.	IVAN DUGANDŽIĆ – ČOTIĆ	D. M. OGRAĐENIK	100 KM
5.	NIKOLA BARBARIĆ	ZASEOK BARBARIĆI	150 KM
6.	MLADEN MILIČEVIĆ	D. M. OGRAĐENIK	200 KM
7.	BORO ŠIMOVIĆ	D. M. OGRAĐENIK	200 KM
8.	KRISTINA BUTORAC - MILIČEVIĆ	NJEMAČKA	1.000 EUR
9.	PERO MILIČEVIĆ - PEŠO	D. M. OGRAĐENIK	100 EUR
10.	GOJKO – GOŠA BARBARIĆ	ZASEOK BARBARIĆI	100 KM
11.	FRANJO DUGANDŽIĆ - FRICA	D. M. OGRAĐENIK	100 KM
12.	VINKO STOJIĆ „JOJIĆ“	D. V. OGRAĐENIK	50 EUR
13.	JOZO ŠIMOVIĆ „JOKO“	D. M. OGRAĐENIK	100 KM
14.	IVAN BARBARIĆ + ZDRAVKA	ZASEOK BARBARIĆI	100 KM
15.	OD BRANJA MASLINA U DUGANDŽIĆA GROBLJU	D. M. OGRAĐENIK I ZASEOK BARBARIĆI	465 KM
16.	PAVO I BOBO MILIČEVIĆ	D. M. OGRAĐENIK	200 KM
17.	MARKO BARBARIĆ	ZASEOK BARBARIĆI	100 EUR
18.	FRANJO BARBARIĆ pok. JURE	ZASEOK BARBARIĆI	50 EUR
19.	IVAN DUGANDŽIĆ „BEGOVAČ“	D. M. OGRAĐENIK	100 KM
20.	KREŠO ČAVAR	D. M. OGRAĐENIK	200 KM
21.	IVAN MILIČEVIĆ pok . MIRKA	VINKOVCI	1.000 KM
22.	OBITELJ STANKA DUGANDŽIĆA „VRANJKIĆA“	D. M OGRAĐENIK	1.000 KM
23.	MATE DUGANDŽIĆ – KREŠE	D. M. OGRAĐENIK	200 KM
24.	JAKIŠA MILIČEVIĆ	D. M. OGRAĐENIK	200 KM
25.	IVAN DUGANDŽIĆ – SOLDUŠIĆ	D. M. OGRAĐENIK	100 KM
26.	JAGO LUBURIĆ	D. M. OGRAĐENIK	200 KM
27.	IVAN MILIČEVIĆ - ZUKIĆ	D. M. OGRAĐENIK	100 KM
28.	MARIJA BARBARIĆ pok. GOJKA	ZASEOK BARBARIĆI	100 KM
29.	ŽUPA SV STJEPANA PRVOMUČENIKA ČERIN	(milostinja od svete mise za Ilindan na Gardini 2021.)	980 KM
30.	STIPE MILIČEVIĆ pok. SLAVKA	D. M. OGRAĐENIK	100 KM
31.	NIKOLA DUGANDŽIĆ pok. FRANE	D. M. OGRAĐENIK	100 KM

SPECIFIKACIJA: 1.300 EUR 23.095 KM

DAROVATELJI ZA REKONSTRUKCIJU ZVONIKA SV. ILIJE
KOJI SU NOVAC DALI BORI ŠIMOVIĆU DO 15. 12. 2021. GODINE

1.	JAKOV DUGANDŽIĆ	D. M. OGRAĐENIK	100 KM
2.	SEKA VUČIĆ	NJEMAČKA	100 EUR
3.	VRTLARIJA DRAGIČEVIĆ	TROMEĐA	100 KM
4.	LUKA DUGANDŽOĆ + MATE	NJEMAČKA	50 EUR
5.	VESELKO ŠIMOVIĆ	D. M. OGRAĐENIK	50 EUR
6.	ŽARKO ŠIMOVIĆ	D. M. OGRAĐENIK	50 EUR
7.	DRAGO ŠIMOVIĆ	DUBROVNIK	250 EUR
8.	MATE DUGANDŽIĆ - MATIĆ	D. M. OGRAĐENIK	100 EUR
9.	MATE DUGANDŽIĆ + ZDRAVKA	D. M OGRAĐENIK	100 EUR
10.	STANKO SOČE – PEKIĆ	ČITLUK	100 KM
11.	DARIO SOČE – PEKIĆ	D. M. OGRAĐENIK	100 KM
12.	PERO DUGANDŽIĆ – BEGOVAČ	D. M. OGRAĐENIK	100 KM
13.	JAGO DUGANDŽIĆ	D. M. OGRAĐENIK	100 KM
14.	IVANKA BUNTIĆ	D. M. OGRAĐENIK	50 KM
15.	MILE DUGANDŽIĆ - MATIĆ	D. M. OGRAĐENIK	50 EUR
16.	MATE DUGANDŽIĆ - KREŠE	D. M. OGRAĐENIK	50 KM
17.	VINKO LUBURIĆ - ŠABANOVIĆ	D. M. OGRAĐENIK	100 KM
18.	ZORAN DUGANDŽIŽ - MATIĆ	ZAGREB	50 EUR
19.	GRGO LUBURIĆ	ZAGREB	100 EUR



PIŠE: Gabrijela Dugandžić

Na prelijepom vidikovcu Gradina u našem Donjem Malom Ograđeniku, 20. srpnja 2021. godine tradicionalno je proslavljen blagdan sv. Ilije proroka. Organizacijski odbor iz mjesne zajednice Donji Mali Ograđenik i zaseok Barbarići proslavu organizira već 41. godinu zaredom. Pa tako i ove godine, unatoč korona virusu i pandemiji proslava je uspješno organizirana. Kako kažu, bolje da nestane sela nego običaja.

Svečano misno slavlje kod zavjetnog zvonika predvodio je fra Dario Dodig, gvardijan i upravitelj svetišta svetog Ante na Humcu. Fra Dario je ranije obnašao dužnost župnika naše župe. Uz predvoditelja misnog slavlja u koncelebraciji je bio fra Jure Barišić, a u misnom slavlju i kasnijem pučkom veselju sudjelovao je velik broj žitelja ali i gostiju. Kako bi ovo misno slavlje bilo što svečanije

za pjesmu je bio zadužen naš zbor sv. Jeronima. Prvi puta u povijesti održavanja ove proslave, svečano misno slavlje uživo je prenosila prva međugorska televizija Maria Vision Međugorje. Videozapis je i danas dostupan na njihovom YouTube kanalu.

Fra Dario je imao dosta poučnu propovijed, kazao je kako je svako vrijeme teško te da svako vrijeme sa sobom nosi izazove, ali da Gospodin uvijek računa na svakoga od nas, pa čak i ako sami često ne vidimo izlaz i možda se smatramo umornim i nedostojnim za ispuniti ono što Bog od nas traži. I upravo nam ove njegove riječi mogu poslužiti kao putokaz i ohrabrenje za svaki novi dan i novu borbu u našem životu. Sve možemo u Onome koji nas jača!

Inače, svečana misna slavlja na blagdan sv. Ilije održavaju se kod zavjetnog zvonika na Gradini. Od onog trenutka



kada je sagrađen zvonik, započele su i organizirane proslave te je kroz proteklih četrdesetak godina dosta toga učinjeno kako bi prostor bio što ljepši i uredniji. Kroz protekle godine na Gradini su se redali projekti, a sada je na red došao projekt nadogradnje zvonika. Organizatori su stoga sav prihod od pučkog veselja namijenili za realizaciju ovog projekta.

Naš dragi Borislav Šimović, predsjednik Organizacijskog odbora proslave, na početku humanitar-no-kulturno-zabavnog programa na sportskom terenu Gradina obratio se nazočnima čestitajući blagdan sv. Ilije te upućujući zahvalu predvoditelju misnog slavlja, donatorima i sponzorima koji su svojim priložima podržali projekt nadogradnje kao i svim gostima. Na ovom slavlju sudjelovao je i načelnik općine Čitluk Marin Radišić kao i predsjednik Općinskog vijeća Čitluk- Predrag Smoljan.

Blagoslov je uputio fra Jure Barišić.

Svojim nastupima 41. proslavu blagdana sv. Ilije na Gradini uljepšali su svima već dobro poznati Duo prijatelji (Ljilja i Ante Petković), muška pjevačka skupina HKUD Brotnjo kao i članice ženske pjevačke skupine HKUD Didak iz župe Gradnići. Imali smo i malo iznenađenje, svojim nastupom su nas počastile i Borine prijateljice članice HKUD sv. Ante Humac iz Ljubuškog.

Tijekom cijele proslave, posjetitelji su mogli uživati u bogatoj gastronomskoj ponudi za koju je bilo zaslužno lovačko društvo Orao te okušati svoju sreću u zanimljivoj i raznovrsnoj tomboli.

Prigodni program vodila je moja malenkost- Gabrijela Dugandžić. Ovim putem se želim zahvaliti Bori na pozivu i prilici za jedno predivno iskustvo kao i na podršci u svemu što radim!



SMRTNOST U D. M. OGRAĐENIKU U 20. STOLJEĆU

Piše: dr. sc. Žarko Dugandžić

Uvod

Predmet istraživanja ovog rada *Smrtnost u D.M.Ograđeniku* u 20. stoljeću jeste prirodno kretanje stanovništva u D.M.Ograđeniku tijekom 20. stoljeća, što opet znači da je ovaj rad sadržajno i vremenski ograničen. Negativna komponenta prirodnog i ukupnog kretanja koja djeluje na smanjivanje ukupnog broja stanovnika je smrtnost ili mortalitet.

Mortalitet je učestalost umiranja u jednoj populaciji, a njegov se intenzitet mjeri općom stopom mortaliteta.¹ Smrtnost je najčešće indikator društveno-gospodarskih zbivanja i procesa te stanja u sanitarno-zdravstvenoj zaštiti stanovništva. Posebice je smrtnost dojenčadi važan pokazatelj životnih uvjeta dane sredine.

Prema tome, i na ovim prostorima razina smrtnosti je izraz složenog djelovanja bioloških, gospodarskih i općedruštvenih čimbenika. Sve te skupine čimbenika su međusobno povezane. Smrt je imanentna starijoj dobi, ali može biti posljedica bolesti, nesreća, ubojstava. Smrt je važan, a katkad, u razdobljima visokih stopa smrtnosti presudan činitelj brojčanog razvoja stanovništva, dok je smrtnost dojenčadi i posebno važan pokazatelj životnih uvjeta.²

Najčešći uzrok povećane smrtnosti bile su razne epidemijske bolesti, ratne prilike i sl.

Istina, čovjek je katkada neizravno mogao utjecati na sezonski raspored umiranja.



¹ Opća stopa mortaliteta pokazuje odnos broja umrlih tijekom godine i broja stanovnika sredinom iste godine. „Opća stopa mortaliteta je dobar pokazatelj tendencije kretanja smrtnosti na nekom području u određenom razdoblju. Vidjeti:Ivo Nejašmić, Demogeografija: stanovništvo u prostornim odnosima i procesima: 88.

² Razinu opće smrtnosti bitno određuju dvije skupine čimbenika: a) biološki čimbenici (dobni sastav stanovništva, okruženje pojedinca, ali i individualni čimbenici - genetske osobine), b) društveno-gospodarski čimbenici (stupanj životnog standarda, obrazovna razina, stupanj razvijenosti javnog zdravstva i općenito zdravstveni uvjeti života, napredak znanosti, posebice medicine). Vidjeti: I. Nejašmić, Demogeografija: stanovništvo u prostornim odnosima i procesima: 86.

Godina	Muške osobe	Ženske osobe	Ukupno
1900.	1	1	2
1901.	1	1	2
1902.	0	2	2
1903.	1	4	5
1904.	2	3	5
1905.	1	3	4
1906.	1	1	2
1907.	1	1	2
1908.	0	2	2
1909.	1	2	3
1910.	0	4	4
1911.	2	2	4
1912.	3	1	4
1913.	1	4	5
1914.	1	4	5
1915.	1	3	4
1916.	6	2	8
1917.	7	2	9
1918.	7	4	11
1919.	4	7	11
1920.	5	1	6
1921.	5	2	7
1922.	2	5	7
1923.	4	1	5
1924.	4	6	10
1925.	2	5	7
1926.	4	4	8
1927.	4	3	7
1928.	1	2	3
1929.	3	3	6
1930.	5	0	5
1931.	3	0	3
1932.	4	4	8
1933.	1	3	4
1934.	0	1	1
1935.	0	0	0
1936.	0	1	1
1937.	1	0	1
1938.	2	1	3
1939.	0	0	0
1940.	2	1	3
1941.	2	3	5
1942.	3	2	5
1943.	3	2	5
1944.	4	4	8
1945.	9	3	12
1946.	7	3	10
1947.	3	1	4
1948.	3	1	4
1949.	2	1	3
1950.	2	3	5

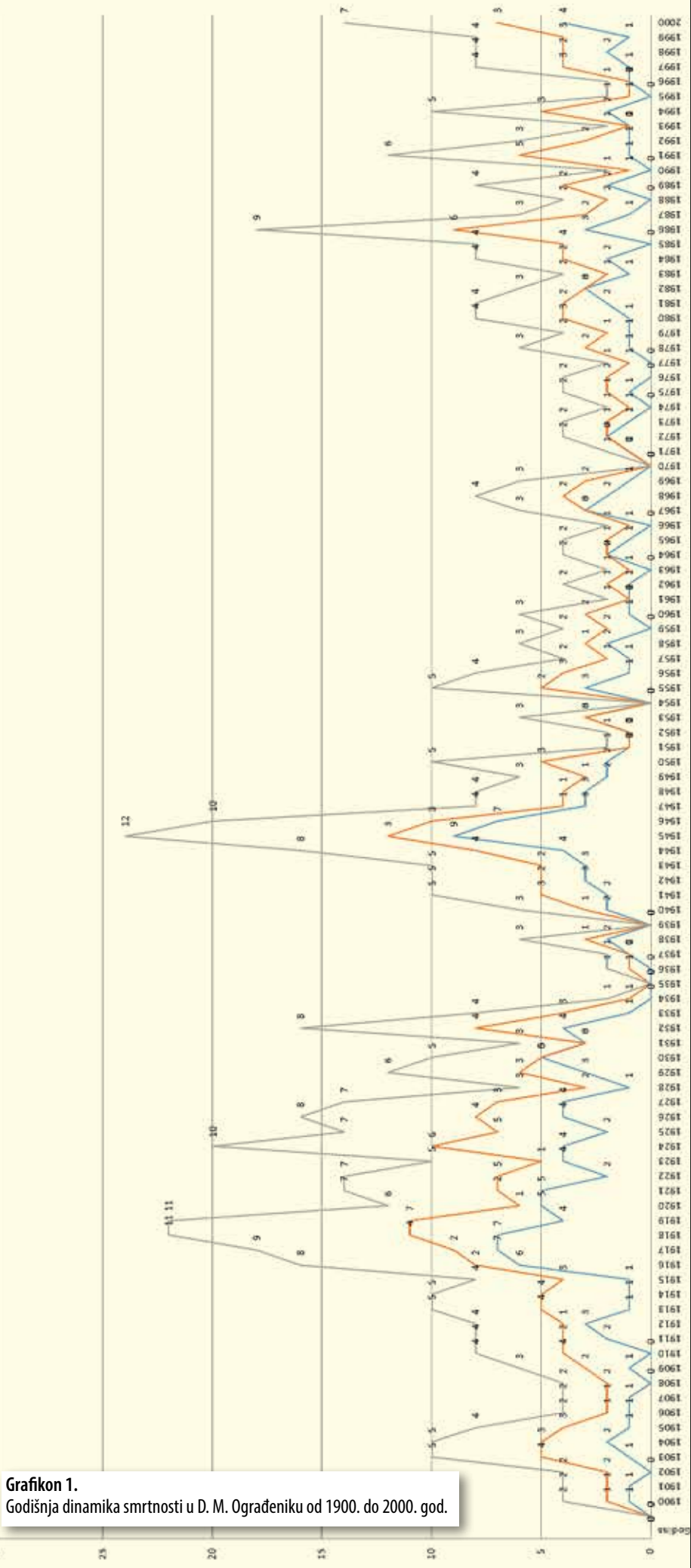
Godina	Muške osobe	Ženske osobe	Ukupno
1951.	1	0	1
1952.	1	0	1
1953.	3	0	3
1954.	0	0	0
1955.	3	2	5
1956.	1	3	4
1957.	1	1	2
1958.	2	1	3
1959.	0	2	2
1960.	1	2	3
1961.	1	0	1
1962.	1	1	2
1963.	0	1	1
1964.	2	0	2
1965.	1	1	2
1966.	0	1	1
1967.	3	0	3
1968.	2	2	4
1969.	1	2	3
1970.	0	0	0
1971.	1	0	1
1972.	2	0	2
1973.	1	1	2
1974.	0	1	1
1975.	1	1	2
1976.	0	2	2
1977.	0	1	1
1978.	1	2	3
1979.	1	1	2
1980.	1	3	4
1981.	2	2	4
1982.	3	0	3
1983.	1	1	2
1984.	2	2	4
1985.	0	4	4
1986.	3	6	9
1987.	1	2	3
1988.	0	2	2
1989.	2	2	4
1990.	0	1	1
1991.	1	5	6
1992.	1	2	3
1993.	1	0	1
1994.	2	3	5
1995.	0	1	1
1996.	1	0	1
1997.	1	3	4
1998.	2	2	4
1999.	1	3	4
2000.	4	3	7
Ukupno	191	194	385

1. Smrtnost u D.M.Ograđeniku u prvoj polovici 20. stoljeća

U D.M.Ograđeniku u vremenskom razdoblju od 1901. do 1950. umrlo je ili smrtno stradalo 236 osoba, što je 61,29% umrlih tijekom 20.stoljeća. Glede smrtnosti po spolovima, na muške osobe otpada 125, a na ženske 112 smrtnosti. Znači, 2,2% je više smrtnosti među muškaracima. Prosječna starost prilikom smrtnosti u prvoj polovici stoljeća iznosi 29,42 godine. Godišnji prosjek umiranja u prvoj polovici stoljeća iznosi 5,64 osobe. Veća smrtnost u prvoj polovici 20. stoljeća je zbog većeg broja eksternih čimbenika: Prvi i Drugi svjetski rat, španjolica, suša glad isl. Tako su u Prvom svjetskom ratu poginule 2 osobe, u Drugom svjetskom ratu 27, a od španjolice su umrle 4 osobe.

Glede sezonskog kretanje smrtnosti u duljem razdoblju pokazuju se neke zakonomjernosti. Općenito kako u broćanskom kraju, tako i u D.M.Ograđeniku, maksimum je krajem proljeća i zimi, a minimum ljeti i početkom jeseni.

Tijekom promatranog razdoblja u D.M.Ograđeniku, prva polovica godine najčešće je bila u znaku većeg broja umiranja za 37% (grafikon 2), izuzev ratne 1918. kada je druga polovica godine imala nešto veći broj umrlih (harala velika epidemija španjolice), što je inače odudaralo od uobičajenih čimbenika župe Čerin koji su utjecali na dinamiku umiranja.



Grafikon 1. Godišnja dinamika smrtnosti u D. M. Ograđeniku od 1900. do 2000. god.

Tablica 2. Smrtnost po dobi i spolu u D. M. Ograđeniku od 1900. do 1950. god.

Dob	Broj umrlih			Struktura (%)		
	Muškarci	Žene	Ukupno	Muškarci	Žene	Ukupno
Ukupno	125	112	237	53	47	100,00
0-23 sata				0,00	0,00	0,00
1-6 dana	5	0	5	100,00	0,00	100,00
7-29 dana	3	4	7	43,00	57,00	100,00
1-11 mjeseci	6	6	12	50,00	50,00	100,00
0-11 mjeseci	0	0	0	0,00	0,00	0,00
1.-4.	19	13	32	59,00	41,00	100,00
5-9.	8	6	14	57,00	43,00	100,00
10-14.	6	4	10	60,00	40,00	100,00
15-19	8	7	15	53,00	47,00	100,00
20-24	8	9	17	47,00	53,00	100,00
25-29	5	6	11	45,00	55,00	100,00
30-34	4	2	6	67,00	33,00	100,00
35-39	4	6	10	40,00	60,00	100,00
40-44	6	1	7	86,00	14,00	100,00
45-49	2	3	5	40,00	60,00	100,00
50-54	1	3	4	25,00	75,00	100,00
55-59	2	6	8	25,00	75,00	100,00
60-64	3	5	8	38,00	62,00	100,00
65-69	4	5	9	44,00	56,00	100,00
70-74	6	2	8	75,00	25,00	100,00
75-79	5	3	8	63,00	37,00	100,00
80-84	4	10	14	29,00	71,00	100,00
85-89	6	2	8	75,00	25,00	100,00
90-94	3	1	4	75,00	25,00	100,00
95-99	0	0	0	0,00	0,00	0,00
100-	1	0	1	100,00	0,00	100,00
Nepoznato	6	8	14	43,00	57,00	100,00

U prvoj polovici 20.stoljeća smrtnost među dječjom populacijom iznosi 34%, što je jako visok udio u toj populaciji, među radno sposobnom ili fertilnom 38% te među starijom populacijom 22%, što je najmanje među ovim trima glavnim podjelama, i nepoznato 6%.

No, nije dobro da je ovolika smrtnost dječje i radno sposobne dobi, što uopće ne jamči sigurnu budućnost i sigurniji nastavak ukupne populacije u drugoj polovici stoljeća.

2. Smrtnost u D.M. Ograđeniku u drugoj polovici 20. stoljeća (1951.-2000. god.)

Tablica 3. Smrtnost po dobi i spolu u D. M. Ograđeniku od 1951. do 2000. god

Dob	Broj umrlih			Struktura (%)		
	Muškarci	Žene	Ukupno	Muškarci	Žene	Ukupno
Ukupno	63	79	142	44,36	55,64	100,00
0-23 sata	0	0	0	0,00	0,00	0,00
1-6 dana						0,00
7-29 dana	0	1	1	0,00	100	100,00
1-11 mjeseci	1	2	3	33,00	67,00	100,00
0-11 mjeseci	0	0	0	0,00	0,00	0,00
1.-4.	2	1	3	66,00	34,00	100,00
5-9.	1	0	1	100,00	0,00	100,00
10-14.	2	1	3	67,00	33,00	100,00
15-19	1	0	1	0,00	100,00	100,00
20-24				0,00	0,00	0,00
25-29				0,00	0,00	0,00
30-34		1	1	0,00	100	100,00
35-39				0,00	0,00	0,00
40-44	4	1	5	80,00	20,00	100,00
45-49	1	2	3	33,00	67,00	100,00
50-54	0	2	2	0,00	100,00	100,00
55-59	3	0	3	100,00	0,00	100,00
60-64	3	4	7	43,00	57,00	100,00
65-69	8	9	17	47,00	53,00	100,00
70-74	8	2	10	80,00	20,00	100,00
75-79	7	8	15	47,00	53,00	100,00
80-84	8	14	22	36,40	63,60	100,00
85-89	6	13	19	32,00	68,00	100,00
90-94	5	12	17	29,00	71,00	100,00
95-99	2	5	7	27,41	71,40	100,00
100-	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Nepoznato	1	1	2	25,82	70,13	100,00

U drugoj polovici 20.stoljeća smrtnost među dječjom populacijom iznosi 8%, među radno sposobnom ili fertilnom 15% te među starijom populacijom 75%, što je najviše među ovim trima glavnim podjelama, i nepoznato 4%. Teško je dati odgovor ovolike smrtnosti među starijom populacijom izuzev velike iscrpljenosti u radno sposobnoj dobi te velike slabosti prilikom ulaska u stariju dob te lošijeg uvjeta življenja, ponovnog rata (Domovinskog) i brige za svoje najmilije.

3. Ukupna smrtnost u D.M. Ograđeniku tijekom 20. stoljeća (od 1900. do 2000. god.)

Ravnovjesje stanovništva po spolu predstavlja optimum poželjan u svakoj zemljazjednici, pa tako i u D.M.Ograđeniku, to je ravnovjesje bilo znatno narušeno tijekom Prvog i Drugog svjetskog rata, kada su izravni ratni gubici i drugoradne posljedice jače ostavili traga na muškom stanovništvu (poginuli, nestali...).

Tablica 4. Ukupna smrtnost po dobi i spolu u D. M. Ograđeniku tijekom 20. st. (od 1900. do 2000. god.)

Dob	Broj umrlih			Struktura (%)		
	Muškarci	Žene	Ukupno	Muškarci	Žene	Ukupno
Ukupno	187	198	385	48,57	51,43	100
0-23 sata	0	0	0	0,00	0,00	0,00
1-6 dana	5	0	5	100	0,00	100,00
7-29 dana	3	5	8	37,50	62,50	100,00
1-11 mjeseci	7	8	15	46,70	53,30	100,00
0-11 mjeseci	0	0	0	0,00	0,00	0,00
1.-4.	21	14	35	60,00	40,00	100,00
5-9.	9	6	15	60,00	40,00	100,00
10-14.	8	5	13	61,50	38,50	100,00
15-19	9	7	16	56,20	43,80	100,00
20-24	8	9	17	47,00	53,00	100,00
25-29	5	6	11	45,00	55,00	100,00
30-34	4	3	7	57,00	43,00	100,00
35-39	4	6	10	40,00	60,00	100,00
40-44	10	2	12	83,30	16,70	100,00
45-49	3	5	8	37,50	62,50	100,00
50-54	1	5	6	16,60	83,40	100,00
55-59	5	6	11	45,45	54,55	100,00
60-64	6	9	15	40,00	60,00	100,00
65-69	12	14	26	46,00	54,00	100,00
70-74	14	12	26	54,00	46,00	100,00
75-79	12	11	23	52,00	48,00	100,00
80-84	12	24	36	33,30	66,70	100,00
85-89	12	14	26	46,15	53,85	100,00
90-94	8	13	21	38,00	62,00	100,00
95-99	2	5	7	28,60	71,40	100,00
100-	0	0	0	0,00	0,00	0,00

Tijekom 20. stoljeća u D.M.Ograđeniku je umrlo 24% dječje populacije, radno sposobne, odnosno fertilne 29%, te starije 43% i nepoznato 4%.

Od ostalih zanimljivosti značajno je istaknuti da je u prvoj polovici stoljeća za 22% više umrlo muških osoba, dok je u drugoj polovici stoljeća umrlo 5,5% više žena. U prvoj polovici prosjek umiranja je 29,42 godine a u drugoj 70,42 godine.

Godišnja dinamika umiranja stanovnika D.M.Ograđenika u vremenskom razdoblju od 1901. do 2000. kreće se od najmanjeg broja umrlih godine 1939.(0) i godina 1993,1995, 1996 po (1) do onih maksimalnih, 1918 (9), 1919 (9) 1945 (12) i najviše 1946 (10). Dakle, najviše ih umire krajem 1918., kada u tim prostorima vladaju epidemija španjolice³, glad, ratna stradanja i sl. Slično se dogodilo i ratne 1945., kad su pored ratnih stradanja prisutne glad, neimaština i sl. Nakon Drugog svjetskog rata u župi su vidljivi pokazatelji velikog broja umrlih i nestalih.

Ravnovjesje stanovništva po spolu predstavlja optimum poželjan u svakoj zemlji. Kako u cjelokupnoj Hercegovini tako i u D.M.Ograđeniku, to je ravnovjesje bilo znatno narušeno tijekom Prvog i Drugog svjetskog rata, kada su izravni ratni gubici i druge ratne posljedice jače ostavili traga na muškom stanovništvu (poginuli, nestali...).

Tablica 5. Udio rođenih koji su doživjeli dob (%)

Dob u godinama	Muškarci	Žene	Ukupno
2	80,74	86,36	92,72
5	69,51	76,25	83,63
10	64,69	73,22	79,73
15	59,87	70,70	72,19
20	55,59	67,16	68,03
30	48,63	59,59	60,75
40	44,35	55,04	56,33
50	37,40	51,50	51,13
60	34,72	45,94	46,71
70	28,30	34,32	36,06
80	21,88	22,70	23,33
90	9,04	5,50	7,02
100	3,70	3,50	0,25

Najkritičnija je prva godina života u kojoj umire oko 7,27 % djece, pa u drugu godinu života uđe oko 92,72 %, a radno sposobnu dob doživi 72,19 % djece. Godinu 60. doživi 46,71 %, a 80-e doživi 23,33 % stanovnika d.m.ograđenika. Kasne 90-e godine života doživi oko 7,02%, a 100. godinu života tek 0,25% stanovništva (tablica 5).

Tablica 6. Uzroci smrtnosti tijekom 20. st. u D. M. Ograđeniku (1900.-2000. god)

Red.br.	Uzrok smrti	Red.br.	Uzrok smrti
1	bolest srca	20	slabost
2	bubrežna bolest	21	srdobolja
3	duga bolest	22	starost
4	glad	23	starost
5	gripa	24	stomačna bolest
6	grlo	25	suha
7	influenca	26	skrlet
8	iza poroda	27	sušica
9	izosip	28	suva
10	kaplja	29	šarlah
11	kašalj	30	španjolica
12	krzomak	31	tišika
13	naravna smrt	32	tifus
14	nedonošće	33	tišika
15	pneumonija	34	ubijen
16	poginuo u ratu	35	udušio se
17	pošlica	36	upala pluća
18	rak	37	vodena bolest
19	vrućica	38	zaduha

Zaključak

U radu je prikazana smrtnost u D.M.Ograđenika tijekom 20.stoljeća na temelju matičnih knjiga umrlih Župe Čerin.

Smrtnost je u prvoj polovici stoljeća iznosila 61,29%, a u drugoj 38,71%. Glede raščlambe smrtnosti po spolovima tijekom 20.stoljeća situacija je sljedeća: umrlo je 51,43% ženskih osoba, te 48,57% muških osoba, a to znači da je bila veća smrtnost među ženama za nekih 2,86% . Inače je više žena umiralo u kasnijoj dobi npr. u dobi od 95 do 99 godina, a to znači da su žene nešto dulje živjele od muškaraca, vjerojatno zbog dva svjetska rata i Domovinskog rata na ovim prostorima gdje su vojno sposobni više stradavali, ali i težih životnih i radnih uvjeta.

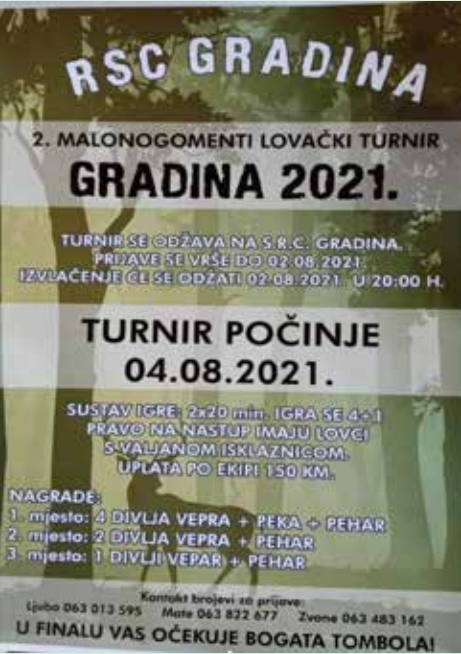
Glede glavne podjele po dobi: smrtnost među dječjom populacijom iznosila je 24%. Velika smrtnost među dječjom populacijom je bila u prvoj polovici stoljeća, čak 34% što govori o životnom standardu D.M.Ograđenika te o sanitarnim i higijenskim uvjetima, Smrtnost među radno sposobnom ili fertilno sposobnoj dobi je 29% , sto opet govori o radnoj iscrpljenosti pogotovo naših gastarbajtera koji su se vraćali u domovinu kada je stranac iz njih iscrpio i posljednji atom snage. Smrtnost među starijom populacijom (od 65 i više godina) iznosila je najviše, oko 47,%,

Za ovoliku smrtnost sela tijekom 20-stoljeća, te za više od polovice umrlih tijekom stoljeća (53%) te ovolikoj depopulaciji glavni su krivci pored eksternih čimbenika i tzv “domaći čimbenici“ malobrojni nupcijalitet i natalitet, a k tome treba dodati stalne emigracije iz sela i to je očigledna prijetnja izumiranju D.M.Ograđenika. Ipak, nadati se da će mlađi naraštaji prepoznati situaciju u kojoj se selo nalazi, te na vrijeme reagirati.

Za napomenuti je kako napredak medicine, poboljšanja zdravstvenih i higijenskih uvjeta življenja doprinose postupnom opadanju mortaliteta, ali i produljenju životnog vijeka na širem prostoru župe,tako i D.M.Ograđenika, pa bi se za ove prostore moglo govoriti o induciranoj tranziciji tj. tranziciji stanovništva koja nije nastupila usporedno s gospodarskim i kulturnim progresom, nego se zapravo temeljila na uvozu jeftinijih lijekova i poljoprivrednih proizvoda, ali i bolje regularnijoj opskrbi prehrambenim proizvodima. Dakle, usporedno sa smanjivanjem mortaliteta i porastom efikasnosti čovjekove borbe protiv bolesti i smrti rastao je prosječni ljudski vijek.

LOVAČKI TURNIR

Drugi po redu Lovački malonogometni turnir
VIDIKOVAC GRADINA 2021



Ovogodišnje, drugo po redu, izdanje malonogometnog lovačkog turnira „Gradina 2021“ održano je na RSC Gradina u razdoblju od 10. do 13. kolovoza 2021. Organizacijski dio kao i prošle godine činili su: Ljubo Milićević, Mate Stojić, Zvonimir Barbarić i Gater konoba sv. Hubert DMO (Mario Dugandžić). Sustav igre je bio 2 x 20 min, igralo se 4+1 po ekipi. Uplata po ekipi je bila 100 KM. Ulaznica za ulazak u igru je bila valjana lovačka iskaznica. Na ovom izdanju turnira sudjelovalo je 12 ekipa. Najviše razloga za slavlje na turniru imala je ekipa Gazele Buhovo /Šatori Vukoja. Uz pehar kao nagradu organizator je za pobjednika osigurao i četiri divlja vepra i peku. Drugoplasirana ekipa je Dream Team kojoj je pripao pehar i dva vepra. Ekipa LU BEČARI trećeplasirana je ekipa turnira uz nagradu pehar i vepar. Titulu najboljeg igrača turnira osvojio je Ivan Lozo (Gazele Buhovo /Šatori Vukoja), najbolji golman turnira je Krešo Pehar (Dream Team) a titulu najboljeg strijelca turnira je ponio Marko Džida. Fair play ekipa turnira je ekipa Gater konoba sv. Hubert. Uz vrlo bogatu tombolu, degustaciju hrane i pića koju je pripremio organizator slavilo se do ranih jutarnjih sati na Gradini. Organizator zahvaljuje svim donatorima, sponzorima i svim posjetiteljima turnira na korektnom ponašanju i sportskom druženju uz poziv svim lovačkim ekipama s područja Hercegovine a i šire da se prijave na ovaj turnir i sljedeće godine.

Glas iz daljine, ali blizine

Piše: fra Miljenko Mića Stojić

Bilo je to u kolovozu 2020., u povodu Europskog dana sjećanja na žrtve totalitarizama, na sv. misi zadušnici za naše pobijene. Fra Ivan Ševo blagoslovio je Vukovarski križ, postavljen u središte Groblja mira na Bilima, dar grada Vukovara na čelu s gradonačelnikom Ivanom Penavom. U uobičajenom govoru na kraju sv. mise između ostaloga spomenuo sam da smo pristupili nabavi zvona za crkvu Sv. Josipa koju smo gore izgradili i ako netko želi biti darovateljem u tu svrhu neka nam se slobodno obrati. Računao sam da ćemo s možebitnim pristiglim priložima i određenim iznosom za koji ćemo se sami morati pobrinuti ipak nekako nabaviti ta toliko željkovana zvona.

Nakon nekoliko dana javio mi se Nedjeljko Miličević iz San Francisca. Nisam ga poznao. Napisa da bi želio biti darovatelj za zvona. U glavi sam Bogu odmah zahvalio za tih nekoliko stotina dolara koje će nam on valjda poslati. Uljudno sam mu odgovorio, a on je u sljedećoj e-poruci pitao koliko zapravo stoje zvona. Shvatio sam da je ozbiljniji darovatelj, nadajući se prilogu do najviše tisuću dolara, pa sam mu odgovorio da zvona stoje toliko i toliko, a on neka pošalje koliko može. Sljedeći Nedjeljkov upit bio je na koji račun da pošalje novčani prilog. I učinio je to odmah, u punom iznosu. A radi se o tri zvona i njihovoj elektrifikaciji. Ljudski smo ostali bez riječi, a vjernički smo se pomolili za njega i njegovu obitelj tamo u daljini, ali u punoj blizini svome narodu i svome kraju.

Uz hrvatski pleter na zvonima su natpisi: Sv. Josipe, moli za nas; Kraljice Mira, moli za nas; Hrvatski mučenici, molite za nas. Imao sam čast



blagosloviti ih 1. svibnja 2021. U Nedjeljkovo ime njima je prvi zazvonio njegov sestrčić Marijan Dugandžić. I otada ona zvone svaki dan u 6.00, 12.00 i 18.00 pozivajući nas na molitvu za one čiji spomen križevi ili kosti leže podno njihove sjene. A zahvala su Nedjeljku i spomen na njega i tisuće drugih koji su goli i bos morali bježati iz nesretne Jugoslavije, ali su se uspjeli ipak snaći u tuđini ostavši vjerni svome rodu.



Dana 24. studenoga obilježili smo 21. obljetnicu smrti našega fra Slavka hodočašćem od njegove rodne kuće u Dragičini do crkve u Međugorju. Prisjećajući se takvoga čovjeka, bića koje ostade zapamćeno u našoj župi, Hercegovini i diljem svijeta, mnogobrojni se odlučše hodočastiti i ove godine. Ovakva ideja, koja je svoj začetak pronašla u prošloj godini, u želji da se tradicija ne zaboravi nastavila se i ove godine kao ponovno organizirano hodočašće. Polazak je bio u 9.30 uz zajedničko druženje, kavu, čaj i kolače ispred Slavkovog rodnog ognjišta. Uz mještane naše župe, hodnji su se priključili članovi zajednice Majka mira iz Međugorja. Odmah na početku naš župnik fra Hrvoje Miletić sve prisutne je blagoslovio te poželio blagoslovljen put svima nama koji bijasmo u mogućnosti hodočastiti na jedan simboličan način u Međugorje, uz prisutnost dragih ljudi i molitvu kojom smo cijelim putem Gospi i fra Slavku prikazivali naše nakane, naše životne križeve. Bijaše to prizor dostojan fra Slavka čiji zagovor smo zazivali. Put je trajao dva sata. Neprestano se molilo i pješačilo, bez kakvih stanki. Bogu na slavu pa nas je i vrijeme poslušilo. Gledajući taj prizor mogli bismo kazati da je fra Slavko motrio svoje vjernike, uputivši s Neba svoj osmijeh kroz bjelinu oblaka i zrake sunca. Po dolasku u Međugorje, zastali smo kraj Gospinog kipa i izmolili sedam Očenaša. Potom smo napravili par zajedničkih fotografija te se uputili u crkvu gdje smo imali 10-ak minuta posvećenih osobnoj molitvi upućenoj nebeskom Ocu. Okupivši se ponovno, zaputili smo se prema grobu na groblju Kovačica. Svi vjernici odali su počast fra Slavku zapalivši svijeću i položivši cvijeće. Nakon molitve na grobu uslijedilo je slobodno vrijeme koje su mnogi iskoristili za kratku okrepju. U 14 sati oni koji su bili u mogućnosti uputili su se na Križevac, mjesto fra Slavkova odlaska u Nebo na vječni počinak. Mnoštvo ljudi započelo je križni put uz Križevac koji je predvodio međugorski župnik fra Marinko Šakota. Cijelim putem vjernici su posvetili vrijeme susretu s Bogom u tišini, kao što brat Slavko to bijaše činio svakoga petka. Nakon 14 postaja posljednje odredište bio je križ na vrhu odakle su brojni iskoristili prigodu fotografiranja pogleda koji zaokružuje cijeli bročanski kraj. Na mjestu gdje je brat Slavko darovao sebe za nas rodivši se u Nebo, svi su hrabro izdržavši zahtjevni i strmi dio puta zahvaljivali za sva dobročinstva. Za sami završetak obljetnice, slavila se sv. misa u župnoj crkvi u Međugorju s početkom u 18 sati. Mnoštvo naših mještana sudjelovalo je na sv. misi koju je predvodio provincijal Miljenko Šteko. Bogu hvala za ovakav dan koji smo proživjeli u nadi da ćemo i dogodine te u nadolazećem vremenu u našim srcima spominjati ime ovoga velikana jer ime je to koje ne zasluhuje biti samo spomenuto u današnjici, već zapamćeno u vječnosti. Baš poput fra Slavka, čiji je dan počinjao od ranog jutra, a svršavao se kasno u noć i mi smo ovaj dan proživjeli u punini i blagostanju svakoga trenutka. Zaista, lik i djelo našega franjevca zasluhuje počast i priznanje koje smo ovoga puta obilježili onako kako najbolje znamo i umijemo. Zato zastanimo i probudimo se te živimo srcem po uzoru na njega, ne dopustimo sebi govoriti o ljepotama prirode i života dok se budimo u podne te dok dođemo sebi, jedino što smo taj dan vidjeli jest zalazak sunca.



Uponedjeljak, 26. srpnja 2021. godine na Sportsko-rekreacijskom centru Gradina u Donjem Malom Ograđeniku održana je sjednica Zbora građana. Sjednicu je savvao v.d. predsjednik Mjesne zajednice Borislav Šimović. Glavna točka dnevnog reda sjednice je bila izbor novih članova Vijeća MZ Donji Mali Ograđenik, a pored izbora članova vijeća razgovaralo se o projektima i planovima u narednom razdoblju. Na sjednici Zbora Građana za članove vijeća Donji Mali Ograđenik na četverogodišnji mandat izabrani su: Dobroslav Miličević, Jakov Dugandžić, Borislav- Boro Šimović, Zdenka Vasilj, Mate Dugandžić (Davorina), Mate Dugandžić (Zdravka), Ljubo Miličević, Anton Luburić, Gojko-Slaven Dugandžić. Nakon Zbora građana, budući da nitko nije imao novih prijedloga, predsjedavajući je predložio da se glasuje javno dizanjem ruku za ponuđeni prijedlog. Svi nazočni su jednoglasno dizanjem ruke podržali predložene kandidate. Novoizabrano vijeće pristupilo je sjednici na kojoj su izabrani predsjednik, dopredsjednik, tajnica, rizničar i potpisnici za naloge. Jednoglasno za predsjednika Vijeća MZ Donji izabran je Borislav-Boro Šimović, Dobroslav Miličević imenovan je za dopredsjednika, Jakov Dugandžić je imenovan za blagajnika, dužnost tajnice preuzima Zdenka Vasilj, za supotpisnike za naloge imenovani su: Borislav Šimović, Mate (Davorina) Dugandžić i Jakov Dugandžić. Nakon imenovanja, Borislav Šimović se obratio svim prisutnim mještanima i iskoristio priliku i čestitao ostalim članovima vijeća i zahvalio im na ukazanom povjerenju. Istaknuo je da će dosljedno provoditi sve odluke i zaključke koje donese Vijeće MZ Donji Mali Ograđenik. Osim izbora, tema sastanka su bili projekti i planovi u narednom periodu. Poseban naglasak stavljen je na početak radova na dogradnji zvonika sv. Ilije. Od ostalih planiranih aktivnosti izdvojeno je asfaltiranje Šimovića strane, sanacija smeća ispod Gatera, asfaltiranje oko Dugandžića groblja, nasipanje poljskih putova, rješavanje problema rasvjete u zaseoku Luburić i Šimović te rješavanje problema nestanka vode u ljetnom periodu i dospijecu vrlo velikih računa za vodu. O svim ovim temama i problemima tajnica Zdenka Vasilj, ujedno vijećnica u OV, kazala je da će zatražiti od nadležnih službi pomoć u realiziranju ovih problema i zatražit službeno očitovanje.

RADNE AKTIVNOSTI TIJEKOM 2021. GODINE

Piše: Jakov Dugandžić

Branje maslina

Dana 23. listopada 2021. godine organizirana je akcija branja maslina u Dugandžića groblju. Ukopnici navedenog groblja su svojim trudom i zalaganjem branje maslina uspješno okončali za 3-4 sata aktivnog rada. Tijekom akcije ubrano je 327 kg maslina, od navedenog iznosa preradom je dobiveno 40 litara maslinovog ulja (12,36%). Od vlasnika uljare u Čapljini, MZ DMO uplaćen je iznos u novcu od 765 KM. Od navedenog iznosa 300 KM je uručeno župniku fra Hrvoju za radove na uređenju okoliša župne crkve u Čerinu, a ostatak novca u iznosu od 465 KM planiran je za radove na dogradnji zvonika na Gradini. (Rashodi: prerada 131 KM i prijevoz 40 KM)

Ovim putem iskreno zahvaljujemo svim sudionicima na odzivu u akciji branja maslina. Ulje je nekada bilo prije svega prehrambena namirnica, začim jelu, a danas je maslinovo ulje, da tako kažem, poprimilo i mnoge druge dimenzije. Maslinovo ulje je danas: prestiž (natjecanja), lijek (kemijska svojstva), eliksir mladosti (koristi se u kozmetici), poduzetnički poduhvat (uljare, maslinici, pakovanje, prodaja), a nažalost, ponajmanje upravo ono što zaista jeste: začim jelu.



Uklanjanje dotrajalih borova na lokalitetu Gradina

Planirana akcija na uređenju okoliša na Gradini realizirana je dana 4. rujna 2021. godine, na način da su uklonjeni svi oštećeni i dotrajali borovi u neposrednoj blizini zvonika. Navedene radove uspješno je realizirala preko svojih članova Zajednica Cenacolo iz Međugorja uz prisutnost užeg rukovodstva MZ DMO. Navedena uklonjena stabla od borova su donirana zajednici Cenacolo. Na novouređenom lokalitetu planira se tijekom 2022. godine posaditi sadnice maslina u više redova



Uklanjanje otpada u MZ



Dana 7. studenoga 2021. godine izvršeno je čišćenje i saniranje kontejnerskog mjesta za otpad u zaseoku Podnjive neposredno ispod Gatera. Navedeni lokalitet se u međuvremenu pretvorio u pravu „divlju“ deponiju. Neodgovorni mještani svojom nepažnjom i bezobrazlukom često ostavljaju i bacaju sve vrste otpada neposredno uz kontejner. Navedene aktivnosti su uz korištenje mehanizacije izvršili djelatnici JP Broćanac iz Čitluka. Također, istog dana su navedeni djelatnici JP Broćanac uklonili otpad od borovih grana koji se nalazio neposredno uz mrtvačnicu. Navedeni otpad je odložen tijekom siječe i uklanjanja borova iz Dugandžića groblja prije nekoliko godina. Nadalje, otpadni materijal je predstavljao opasnost (izazivanje požara) i smetnju za obližnju borovu šumu i okoliš kao i smetnju za nesmetan prolaz korisnicima susjednih parcela.



Nabavka vrtnog crijeva za vodu za potrebe održavanja u Dugandžića groblju

(po treći put... zanimljivo... često nestanu... bez traga... ???)

OSTALE AKTIVNOSTI

Vršeno u više navrata, održavanje javne rasvjete u selu, tijekom 2021. godine utrošeno je na održavanje 300 KM i to: zamjena rasvjetnih tijela, za rad električara i korištenje autodizalice. Izvršeno redovno plaćanje potrošnje električne energije na malonogometnom igralištu na Gradini. Ukupna potrošnja u 2021. g. za dvanaest mjeseci iznosila je otprilike 700 KM. (sve plaćeno osim 12. mjeseca) Vršeno redovno čišćenje Dugandžića groblja neposredno prije velikih blagdana i obljetnica (Božić, Svi Sveti, blagoslov polja, sv. Ilija) kao i veliko čišćenje uoči proslave svetog Ilije, lokaliteta Gradine i prilazne ceste.

HODOČAŠĆE DEVET JUTARA povodom 40. obljetnice ukazanja



Povodom 40. obljetnice Gospinih ukazanja u Međugorju župljani Ograđenika i Dragičine hodočastili su devet dana u ranim jutarnjim satima u Međugorje. Sama ideja proizašla je iz domišljate zamisli mještanke Zdenke Vasilj, koja je podijelivši tu ideju susjedima uspjela potaknuti ostale sumještane na hodočašće. Ubrzo se ideja razglasila po cijeloj župi te se broj hodočasnika povećavao svakoga jutra. Polazište je bilo na Glavici u Donjem Malom Ograđeniku 5 sati gdje bi se svakoga jutra sastajali zaseok Barbarići i Ograđeničani. Hodočašću se neprestano priključivahu ostali seljani iz Hamzića i Čerina te se brojka iz dana u dan sve više povećavala. Bijaše to divna grupa starog i mladog puka, od pjevača, čitača, trečara, framaša i ostalih ljudi. Tijekom devetnice redovito se molila krunica, a često se uz molitvu ponešto zapjevalo te bacila koja pošalica. Ovoj hodnji posebno se odazvala Frama Čerin, uz poticaj duhovnog asistenta fra Jure Barišića, predsjednice Petre Barbarić, tajnice Marije Barbarić i voditeljice formacije Marije Musa koje su i same sudjelovale na hodočašću, a svojim angažmanom posebno su motivirale mlade framaše da postanu sudionicima hodočašća. Molitva, pjesma, humor, a prije svega zajedništvo svih vjernika bijahu vodilja svima. Snaga molitve tako je okupila i ujedinila sve nas u zajednicu velikih djelatelja Božjega milosrđa. Po dolasku u Međugorje svi bismo zajednički molili kraj Gospinog kipa, a zatim bismo svi slavili svetu misu u 7:30. Brojni mještani bili su u mogućnosti dati pokoj izjavu u intervjuu s djelatnicima radiopostaje Mir Međugorje. Bili su intervjuirani i članovi FSR-a i Frame te su svoja iskustva i mišljenja podijelili sa slušateljima. U našim molitvama bili su svi, posebice oni bolesni i neutješni za koje smo ponosno hodočastili te zazivali Božju providnost. Bilo je to jedno nezaboravno, no istodobno bogato iskustvo koje je svima ostalo u lijepom sjećanju. Uz veliku zahvalnost Kristu na uspješnom hodočašćenju nadamo se hodočašću i dogodne kada ćemo ako Bog da Gospi zahvaljivati za još jednu godinu milosti. U toj nadi Vas sve srdačno pozdravljam i očekujemo još veći odaziv kako bi ovakvo nešto preraslo u tradiciju, a ne palo u zaborav.



Stari ženidbeni običaji

Piše: Matej Barbarić

Što se tiče sklapanja brakova srednjih godina 20. stoljeća mogli bismo kazati da se u brak stupalo u podosta mlađoj dobi. Mladost bi se u pravilu viđala utorkom, četvrtkom, subotom i nedjeljom na način da bi mladić dolazio noću djevojci na sijelo ili ćosanje. Ostali dani bili su rezervirani za udovce. Uvijek bi prvotno slijedili prošnja i zaruke. Prošnja se uglavnom obavljala subotom uvečer kako bi vjerenici u nedjeljno jutro mogli otići u crkvu na prsten. U većini slučajeva na prošnju su



u pratnji išli muškarci srodnici koji su sa sobom nosili hranu, piće i jabuku. Zatekli bi zatvorena vrata i pritom se predstavljali kao putnici koji traže prenoćište u noći. Nakon mukotrpnog natezanja bili bi pušteni u kuću, zatim bi s domaćinom pričali o svemu uz kavu i rakiju te se vođa prosaca obraćao domaćinu kuće riječima : **«Domaćine, mi smo čuli da ti imaš djevojku na udaju. Ja imam momka na ženidbu, pa ako je curi draga volja, neka dođe i nek' uzme jabuku.»** Cura uzima jabuku i daje ju majci pa sjeda do vođe prosaca. Veselje bi nerijetko potrajalo do jutra. Na prsten ujutro u crkvu dolazi cura s bratom, a momak s ocem. Nakon toga započinje ženidba. Djevojka je trebala imati pripremljeno ruho za udaju. Drvena škrinja je bila važan dio mladenkine opreme. Starinske torbice ćilimarke bile su također neizostavne. Koji dan prije svatova, mladoženjini bi došli s konjem po ruho. Svatovi su jahali na odabranim i okićenim konjima, uza sve su bili svečano odjeveni, osobito mlada i mladoženja. Čim osvane taj veseli dan za mladence i svatove, prvo je bio skup kod mladenke. Po dolasku kod mlade običajna je bila izvedba predstave. Slijedio bi upit o razlogu njihovog dolaska na koji bi čvrsto odgovarali kako su u potrazi za djevojkom. Počesto se domaćin predstavljao šašavim te bi nijekali prisutnost djevojke koju traže u njihovu domu riječima poput: **«Kakvu? Koju? Imamo ih više. Pokazat ćemo, pa Vi vidite!»**. U par navrata svatovima se prezentirala lažna mladenka, a naposljetku se pojavljuje prava mladenka. Ovakvo potraživanje mladenke se plaćalo. Uz oproštaj i veselje, neizbježne su bile suze majke i ostalih žena, suze koje su bile radosnice. Ukoliko se posjedovalo oružje, ispalio bi se koji hitac pri polasku. Tada bi na licu mladenke zasjale suze. U kočiji, važnu uloga vozača imao je kum uz djevera. Išlo se u crkvu na vjenčanje. Premda je to starinski

običaj, ostalo je uvriježeno do danas da se nakon vjenčanja svi upute u kuću mladoženje. Strogo se bijaše poznavalo svako zaduženje kumova, starog svata i drugih. Mlada bi s konja prebacila jabuku preko kuće, pod svaku mogućnost izbjegavanja udarca prozora jabukom. Slavlje se nastavljalo te bi svatovi pred kućom igrali kolo, pjevali brojavicu i gangu.

Poznata ganga naših mještana glasi ovako :

Nemoj mala da ti žao bude

kad te moji svatovi probude

Milo ti me, majko, lola zove

ustala bi da bolujem bole

Mala moja bunilo te tare

prodaj kuću pa kupi magare



Hercegovačko sijelo (silo) i dernek

Piše: Borislav Boro Šimović

**Dođi dragi i večeras malo,
sinoć mi se siliti dopalo!**

Ovako se do prije nekoliko desetljeća pjevalo na sijelima i dernecima koji su bili svakodnevica u našim selima u Brotnju ali isto tako i u cijeloj Hercegovini. U to vrijeme, glavno zanimanje stanovništva bila je sadnja duhana i vinogradarstvo. Obitelji su brojale više članova obitelji i svi su živjeli skupa pod jednim krovom. Premda se radilo po cijele dane, od jutra do sutra, svi su bili sretni i zadovoljni s onim što su imali. A nisu imali puno toga. Gotovo svake večeri održavala su se sijela u nekoj obitelji ili pak u društvenim prostorijama kao što su zadrugi domovi ili školske prostorije koje mogu primiti veći broj „sildžija“ i gostiju. Vrlo često na tim sijelima dolazili su momci iz drugih sela pa čak i udaljenijih mjesta, jer je to bio jedan od načina da se momak i cura upoznaju i ožene.

Budući da nije bilo ni struje a kamo li radija ili televizora, glavni dio zabava održavale su se upravo na ovakvim sijelima ili dernecima koja su se održavala nedjeljom ili vjerskim praznicima i blagdanima. Na takvim skupovima zamjerali su se momci i cure a poglavito kroz igranje i pjevanje u kolima. Naravno, dobar pjevač ili pjevačica kao i plesač i plesačica u kolu bili su cijenjeniji i traženiji tako da su oni mogli birati s kim će šetati, pjevati ili plesati, odnosno igrati u kolu. Upravo zbog te činjenice, gotovo da nije bilo cure ili momka koji nisu znali zapjevati ili trusu zaigrati. Dobri pjevači ili pjevačice a poglavito oni koji su znali svirati jedan od narodnih instrumenata; diple, gusle, sviralu, dvojnice, harmoniku i slično, bili su nadaleko poznati te su često bili pozivani na veća okupljanja bilo da se radi o vjerskim blagdanima ili pak svatovima.

Kako je naša župa imala samo jednu župnu crkvu na Čerinu posvećenu sv. Stjepanu prvomučeniku koji se slavi 2. kolovoza, tada je bio jedan od vodećih „derneka“ ne samo u Brotnju nego i u Hercegovini. Cijela obitelj bi išla na misu i nosila bi se hrana sa sobom kako bi mogli ostati cijeli dan. Na taj dan dolazili bi momci i cure iz susjednih općina te se šetalo, zamjeralo, igralo i pjevalo u kolu. Momci bi se takmičili u bacanju kamena s ramena, čelične ruke, skok udalj i sl.

Drugo značajnije okupljanje cijele župe bilo je za Uskrs i Božić i božićne blagdane. Za svaku prigodu skladale bi se i pjevale prigodne pjesme. Jedna od takvih je;

**Božić dođe ja se ne oženi,
'ko će čači reći kuku (ajme) meni...**

Kao što sam u uvodu rekao, glavne poljoprivredne kulture u Hercegovini a poglavito u zapadnoj Hercegovini bili su duhan i vinova loza koje su se zvale i sirotinjske kulture jer oko njih ima posla cijelu godinu. Poslije drugog svjetskog rata, ondašnja vlast je namjerno nametnula takvu vrstu kulture kako bi mogla lakše kontrolirati pučanstvo, odnosno Hrvate u Zapadnoj Hercegovini. Do kojih granica se išlo u toj kontroli, govori i činjenica da se na svakoj parceli zasađenoj duhanom morala na posebnoj ploči napisati točan broj struka duhana što su državni službenici redovito provjeravali da li broj struka odgovara broju napisanom na tim pločama. Ovisno o tome koliko struka duhana ima domaćinstvo, država je propisivala koliko kilograma mora predati u jesen na vagi. Vrlo često se znalo dogoditi da se nije moglo proizvesti onoliko koliko je bilo od države propisano pa se na koncu nije dobilo ništa odnosno kako se tada zvala „šuplja dozvola“. Međutim, ljudi su se snalazili na razne načine kako bi mogli prehraniti obitelj sadili su duhan u raznim vrtićima i rupama koje su bile skrivene odnosno koje su golim rukama krčili i otimali od škrtog hercegovačkog kamenjara i pretvarali ga u obradive površine. Taj „višak“ morali su strogo skrivati i noći rezati posebnim spravama tzv. avanima i tako proizvodili čuvenu hercegovačku škiju.

Tako izrezanu škiju, pod okriljem noći i raznim stranputicama u ruksacima su nosili do Dalmacije, Bosne i Slavonije. Za nju bi dobivali najčešće namirnice kao što su



: brašno, ulje, sol, šećer, sapun i drugo što im je bilo potrebno za obitelj. Naravno, sve se ovo moralo raditi u strogoj tajnosti jer je uvijek vrebala opasnost otkrivanja od strane tadašnjih „filanaca“ i žandara. Ukoliko bi bili uhvaćeni u švercu, robu bi im oduzeli a oni su morali odraditi kaznu u zatvoru. Nakon toga kuće tih obitelji bile su pod posebno prismotrom vlasti i doušnika.

Iz ovoga samo jednoga primjera može se naslutiti koliko težak život su imali naši Hrvati u Hercegovini. Unatoč svemu, sijela odnosno „sila“ koja su se u to doba održavala svake večeri u jednoj od obitelji, zračila su vedrinom i veseljem. Ljudi su se međusobno družili, pomagali jedni drugima, dijelili međusobno ono što su imali. I dok su bili na tim sijelima uz rad pjevalo se i igralo, tugovalo i radovalo, ženilo i udavalo i naravno zajedno se molili bogu. Ovisno o kom se djelu godine radilo, ljudi su jedni drugima pomagali; kad bi se sadio duhan skupa su sadili, kad bi se nizao ili pak u jesen kad se listao duhan, opet su skupa radili, kad bi se kopalo, skupa se kopalo, kad bi se trgalo grožđe opet se trgalo skupa, kad bi se rakija pekla i kad bi se pilo i tad su bili skupa i pomagali jedni drugima. Dakle, svi su se pomagali i družili i zato je bilo više radosti i zadovoljstva među ljudima.

Ljudi su tada bili „ovisnici“ jedni o drugima, za razliku od danas kada nitko ni s kim niti ne razgovara. Nitko više nema vremena. Komunicira se SMS porukama, e-mailovima, instagramima, facebook i drugim tehničkim pomagalicama. Bojim se da će uskoro doći vrijeme kad ćemo svi morati ponovno učiti govoriti ili hodati jer pogotovo mladi koji po cijele dane sjede za računalima, gube vitalne organe za govor i ravnotežu. Oni koji ne vide smisao života ili se ne mogu nositi sa tempom života koje nameće ovo vrijeme, svoju utjehu traže u raznim porocima; drogi, alkoholu, kocki...i tako nesvjesno rano skončavaju svoj život. Mi nemamo rezervni život. On je jedan i jedini. Zato čovječe igray glavnu ulogu u svom vlastitom životu a ne sporednu koju ti nameće netko drugi. Jer samo onaj čovjek koji je spoznao samoga sebe i prihvatio božji put je sretan i zadovoljan čovjek.

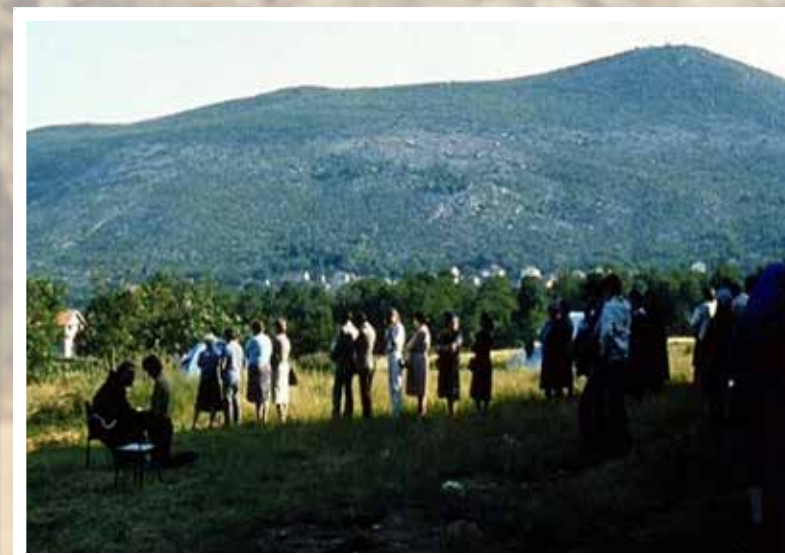
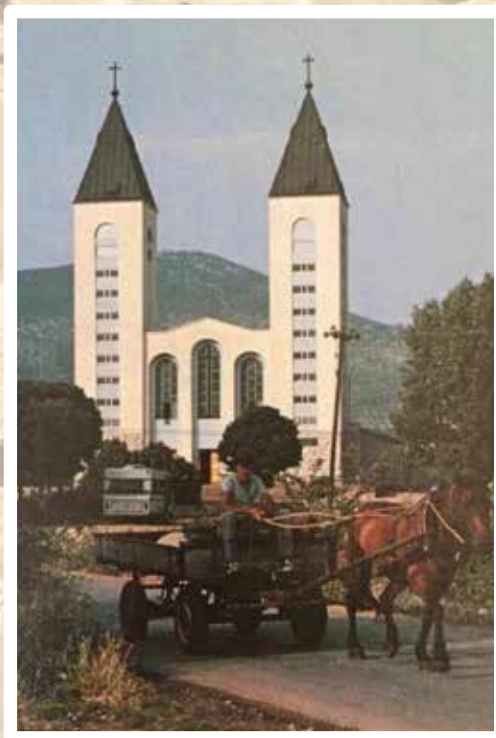
Stoga i svima Vama želim da na Božjem putu spoznate sami sebe i da budete beskonačno sretni i zadovoljni!

**Nema više derneka ni sila,
na fejsbuku svatko profil ima.**



VREMEPLOV

VREMENSKE CRTICE IZ MEĐUGORJA



BABA MARA *Valjen Isus i Marija* lipa čeljadi!

S vacinom ili brež nje?!

Čeljadi moja je li vas smanta ovi stresni život? Mene brte je. Evo ne zna insan šta bi. Jedni viču triba primit toju vacinu, drugi viču jok nemoj da nisi jadna. Pa ne zna jadni insan ni kuće ni šta će. A navrli zvati priko televuna oni iz bulante, zovu svako priko dana, da dođen primit toju vacinu. Ukumila kako bi ja tribala i po godinan i po sveme to primit. Sve ja računam mogla bi s Ruškinom nevistom otići kad pođe na posa, pa se lipo prigledat, morebit i nalaze povadit... Pa se jopet mislin, ladno sosve izjutra, samo ću boj se ozepst i priladit se tamokare, pa namisto zdravlja donit boles. Ma more bit da bi ja i otišla nonomo, jerbo vazda priko televizora slišan: Triba se cipit, cipite se, cipite se... Dodijali, seko moja! Samo viču – u vacini je spas!

Nego dođe nomadnje ona moja komšinica Anđa, ona Ikanova, i prija san ja o njoj besidila. Kad otpoče Anđa paljbu, čeljadi moja. „Nemoj moja Mare da nisi jadna“, viče ona meni. „Nema ti to koris. Isto te more toja krona uvatit, nikakve vajde od vacine. Eno onog Joska Stipanova iz Velikog Građenika primijo vacinu i jopet dobijo kronu. A jednome s Gornje strane usta mu se okrenila. Gluvo bilo moja Mare, nemoj ti to primat, nek oni svoje sprovode.“ A ne bendan ja nju vele. Dok se obedi klanje, pa ću undan glejat otići doturu. Pa ću slišat šta dotur viče sebe te vacine. A glejat ću malo i šta drugi svit radi i kazuje. Ta u svita je pamet!

Kad trže novečeri moja kuma Manda. A Manda je školovana i radila na dogani. Nje ću ja pitat. Pristavila ja odman kavu i načela lokum, da malo s Mandom prozborin sebet toje vacine. A Manda se navila: „Jok Mare vacinu primat, u njoj ti je čip. Oni oće moja Mare da te tako prate. Sve će undan znat o tebi.“ „Ajde Mande, to ti sijaset bacaš s menom, šta će me pratit, kome sam ja terasatna, babetina?!“ „Oće moja Mare, ne daj se ti vacinisat. Ka ti kažem, metnu ti nekakav

čip, i sve znadu – šta si ila, šta si kuvala, kud si išla.“ E, kad Manda tako kaže, brezbeli da je tako. Nisam pobnavila, da oni znadu jesam li ja kuvala sarmu ili raštiku. E neće se Mara vami ispovidat. Neću vacinu i gotovo.

Ko da se ja ne znan i sama izličit, i brez toje vacine. Kako san se birvaktile ličila i vazda zdrava bila. Malo na njivu, izidi pure i kiseline, biloga luka, špeka, malo prilegni na podne, pa jopet na njivu, i sve tako. A rakija, lik za sve. Ako boli iznutra malo gučni rakije, ako s izvana malo obleti rakijon. Digod prilipi jakiju na stegna, ako baš sosve pritisne bolit, a digod glocni pola andola. Tako se zdravlje čuva, mlađarijo moja!

Kakva vacina, kakvi bakrač! Mrit ćemo svakako. Meni je već vakat putovat na oni svit. Vengo, ne dajte da vas smanta ovi stresni život. Udrite brigu na veselje! Ta neće te brigon ni mrve produljit ovi život, samo ga morete skratit.

Zbogonte, mlađarijo moja! I slišajte babe, u đuturuma je pamet!
Uvik Vaša, baba Mara!



Molim Te, Božiću, ostani u meni!

Piše: Ivana Milićević

Vidiš li kako gase se lampice i iglice bora ostaju rasute po podu? Čuješ li kako utišavaju se pjesme, glas anđela sporije probija kroz oblake a zvuk hladnoće zatvara vrata srca? Osjećaš li kako neke nepoznate, promrzle ruke žele izbrisati nadu s osmijeha i oteti nevino Dijete rođeno u srcima? Osjećaš li kako sve ponovno postaje nekako obično i kako se gasi čarolija zimske bajke imenom Božić? Kao da u kutije u koje slažemo ukrase, trpamo i duh Božića, krunu novorođenoga Kralja, zrnca iščekivanja i radosti, nade i ljubavi i pažljivo ih ostavljamo da nas neoštećeni čekaju idućeg prosinca. A do tada? Puštat ćemo mraku da nam iščupa plamen svjetlosti, da nam brige oduzmu vjeru, da nam strah skrrije put do ljubavi? Svi bismo mi voljeli da je grad svaki dan osvjetljen kao u došašću, da kuća svaki dan miriše cimetom i smijehom kao na Badnji dan, da šušakamo ukrasnim papirom pažljivo umotanih poklona, da se radujemo kao djeca, iskreno i bezbrižno. Stvarno ima nešto u tom Božiću što nas sve skupa poveže, oplemeni, smiri, razvuče osmijehe na lica i učini nas boljim ljudima. Zapravo, ima Netko. Netko tko samo traži toplu sobu a prenoćište plaća mirom i ljubavlju. Netko tko je kadar zagrijati našu hladnu dušu i smirenu je poslati u nemirni svijet. Netko, čije ruke mogu učiniti da obični dan zasja kao Božić. I sada je vrijeme da to učini. Da u svaki ovaj dan pred nama unese zvuk, miris, osjećaj, dodir i pogled Božića. Ali, to ne može sam. Zato traži nekoga tko će unositi Njegov osmijeh, jednak onomu koji je grijao hladnu šalicu, u svaki tmuran dan, nekoga tko će, kada mrak ukrade sunce, biti Božićno svjetlo, nekoga tko će biti spreman darovati komadić svoga srca, zamotan u jednak papir kao onaj ispod bora. Traži nekoga tko će donositi Božić, poslije Božića. Traži tebe. Da te oboji najljepšim nijansama boja pa da svaki dan budeš ukras, u čijem će sjaju svijet prepoznati malenoga Isusa. Da ti u ruke stavi toplinu ognjišta, pa da budeš meka kolijevka u kojoj se, svake večeri može skupiti i mirno spavati. Da te obasja svjetlom Božićne noći pa da skupiš svu ljubav koju ti daje i svakoga je jutro prospeš ljudima koje voliš. On traži nas, da svijet kroz godinu ne zaboravi koga iščekuje. Traži nas, da nam vrijeme ne donese zaborav na Njega. Molim te Božiću, ostani u meni. Jer se u tebi, Božiću, krije i radost rođenja i žalost smrti, i prokletstvo križa i spas Uskrsa, i sjaj zvijezda i mrak Velikog petka. Zato i dopuštaš svjetlo i mrak, radost i žalost, strah i povjerenje, osjećaj ostavljenosti i čvrste povezanosti s nebom svakog novog jutra. Daj da ne odustanem od vjere u danima kada sam daleko od Božića. Molim Te, da se ne umorim davati ono što sam nezasluzeno primila. Da ne skrivam sebično Tebe koji si u mom srcu zasja i ovog 25. prosinca. Molim Te, da skupim snage pokazati Te svijetu. Jer, samo onaj, tko u nesavršenosti svoga srca krije savršenu ljubav primanja i davanja, može osjetiti moć neba u svom životu. Samo taj ima snagu kojom obični dan može pretvoriti u Božić...

Intervju sa doktoricom Majanom Soče

specijalisticom onkologije i radiologije u KBC Zagreb

Razgovarala: Zdenka Vasilj

Na samom početku doktorice, ukratko nam se predstavite za sve naše čitatelje koji Vas ne poznaju. Lijepi pozdrav!

- Zovem se Majana Soče, živim i radim u Zagrebu. Liječnica sam po struci, točnije specijalist onkologije i radioterapije na Klinici za onkologiju KBC Zagreb, popularnije bolnica znana kao Rebro. Uz posao u bolnici, radim sa studentima na Medicinskom fakultetu u Zagrebu i na Zdravstvenom veleučilištu. Inače sam rođena u Hercegovini, djetinjstvo i dio mladosti sam provela u Brotnju, a potom odlazim u Zagreb.

Nakon završene srednje škole odlazite u Zagreb. Zašto Zagreb i zašto medicinski fakultet?

- Da, 2002. godine selim se u Zagreb na studij medicine. Zagreb zato što ima najbolji studij medicine u ovom dijelu Europe. Vjerovatno da danas upisujem medicinu, išla bih negdje u Europu pošto je to sad lakše kako je Hrvatska u Europskoj uniji. Zašto medicina – pa da pitate mog tatu Stanka on bi vam odgovorio da se to znalo od malih nogu kad sam sa zanimanjem gledala ako bi se netko ozlijedio i slično, nisam zazirala od krvi kao što većina zazire. Nikad nisam imala problema s učenjem i školom, taj dio dosta lako sam prolazila, pa sam bila i uvjerena da medicina neće biti problem (kao što su me neki odgovarali). Mislim da je to najzanimljiviji posao na svijetu, u isto vrijeme i dobar i loš, jer vam oduzima puno slobodnog vremena. Ne prestajete biti liječnik nakon 16 sati, ili na godišnjem odmoru. Uvijek ste liječnik!

Radite li posao koji uistinu volite?

- Ne mogu se zamisliti da radim nešto drugo. Iako mi često dođe misao "Pa je li meni ovo trebalo", s ovoliko škole i ulaganja u sebe mogla sam biti menadžer, s ogromnom plaćom i raznim beneficijama. Ali takve misli kratko traju i opet se zaljubljujem u svoj posao. Morate se pomiriti da ste liječnik 24 sata dnevno, sedam dana u tjednu - ako ne za svoje pacijente, onda za obitelj, rodbinu, prijatelje koji uvijek imaju neki zdravstveni problem, veći ili manji. I svi očekuju kako poznajete sve bolesti i sve znate riješiti (smijeh).

Sad kad ste dugogodišnji stanovnik Zagreba, koje su njegove prednosti, a koji nedostaci kao mjesta za život?

- Zagreb je taman grad. Dovoljno malen da sve stignete napraviti, brzo ste s jednog kraja na drugi. A opet dovoljno velik da vam se u život petljaju samo oni kojima dopustite. Zagreb vam daje izbor, što ja želim imati u životu, Ako hoću u kazalište, mogu svaki dan; ako želim naučiti neku vještinu, imate skoro sve što vam padne na pamet, svaki sport koji želite probati. Zagreb se dosta promijenio od 2002. kad sam se doselila, i to nabolje. Imate sve vrste kuhinja, razne restorane za koje ne trebate štedjeti cijeli mjesec da bi ušli i pojeli. Mislim da može još bolje, poboljšati uvjete u školama, vrtićima, bolnicama. Glavni grad bi trebao biti primjer drugima. Mana je magla zimi (smijeh), i to što nema more - onda bi bio idealan.



Kako se vi nosite sa stereotipom „Hercegovci u Zagrebu“?

- Hahaha. Pa dosta dobro. Ja nemam s tim problema. Kao prvo, ne družim se s ljudima koji bi mogli to spominjati. Dovoljno znam koliko vrijedim, imam dovoljno samopouzdanja da me uopće nije briga što bi me netko mogao stereotipno okarakterizirati. U životu sam sve postigla sama, naravno uz pomoć Boga i svoje obitelji (hvala Nevenka i Stanko), njima sam jedino dužna, a za ostale ne brinem.

Kao doktoricu medicine, ne mogu Vas ne upitati što vi mislite o korona virusu (COVID-19) i kakav je Vaš komentar na novonastalu situaciju s virusom?

- Korona virus? Svi pričaju o njemu, a malo ih uopće zna išta o njemu. Virus je tu, htjeli mi to priznati ili ne. Jer vidim da neki niječu postojanje virusa, kolaju razne teorije zavjere i zaista me, moram priznati, malo živcira, kad pročitam od svojih poznatih te teorije o 5G mreži, o mijenjanju DNA cijepivom i slično. Prebolila sam virus, i nakon toga sam se cijepila dva puta. I dalje sam Majana Soče, i ne privlačim metale (iako bi to možda bila dobra osobina ponekad). Razumijem strah od nepoznatog, pa u tom smislu i strah od cijepljenja. Ali vjerovanje u svakakve neprovjerene informacije koje se kopiraju po Facebooku, a ne vjerovanje liječnicima, znanstvenicima, pa do te mjere da ih se čak i vrijeđa raznim imenima - e to zaista ne razumijem.

Radite s pacijentima koji su možemo reći najviše životno ugroženi, s obzirom da ste onkolog. Vi ste

često osoba koja pacijentu treba prenijeti onu najgoru vijest. Kako se nosite s tim najtežim situacijama?

- Onkologija je bila moj izbor. Mada svima poznata baka Ruža nije prezadovoljna mojim izborom (smijeh). Ona kaže da radim "ono najgore", jer valjda nitko ne voli riječ rak, riječ karcinom. E da malo i razveselim, onkologija je jako, jako napredovala. Nešto što smo prije smatrali neizlječivim, sada pomalo pretvaramo u kroničnu bolest, kao šećerna bolest. Imate rak, ali živite s njim. Naravno da nije uvijek takav slučaj, i dalje imamo puno bolesnika koji su neizlječivi. Ljudi ne idu na preventivne preglede. Auto ćete svake godine odvesti na tehnički, ali sebe nećete pregledati. Pomalo tužno, zar ne?! Kao da smo sami sebi na zadnjem mjestu. Jer većina tumora je izlječiva, ukoliko se otkrije na vrijeme.

Kako reći lošu vijest? - Pa na početku je naravno najteže, nikad se zapravo ne naviknete na to, ali s vremenom znate reagirati na sva raspoloženja bolesnika. Ima i agresivnih reakcija, pa nijemih, pa ljudi plaču. Ali sve je to dio prihvaćanja dijagnoze i prihvaćanja novog načina života. Nije tu pogođen samo bolesnik. Pogođena je i obitelj, koja mora naučiti drukčije funkcionirati. Ono što me možda najviše brine, jest porast karcinoma u sve mlađih ljudi. Tako da imam pacijenata mlađih od same sebe. Današnji stil života ne ide nam na ruku definitivno.

Gdje crpate energiju za svaki dan?

Energiju crpim iz svojih prijatelja, obitelji. U tom smislu sam jako sretna osoba. Imam sestre i brata koji su tu uvijek za mene, i ja naravno za njih. Odlično se slažemo, iako ne živimo skupa. Sestre su u Irskoj, brat je u Hercegovini, ali bliskost nije ništa manja jer smo udaljeni. Trebaš razvijati kvalitetne odnose kroz život, jer nećeš pamtiti auto koje si kupio, cipele i te prolazne stvari danas. Ali ćeš pamtiti putovanja s prijateljima, proslave, takve uspomene. A svaki loš dan ti može popraviti razgovor s pravom osobom koja te razumije i poznaje ponekad bolje nego sam sebe.

Koje su Vaše najljepše uspomene koje Vas vraćaju u djetinjstvo provedeno u Hercegovini? Postoji li neka anegdota koje se često sjetite ili neka osoba koja Vas posebno veže za Ograđenik?

- Pa imala sam dobro djetinjstvo. Naravno da je rat ostavio tragove na svima, nakon rata je bilo sve nekako zabrinuto. Sjećam se tih emocija, ljudi nisu znali hoće li imati posao, kakva će biti budućnost. To sve se prenese i na djecu. Jedan od razloga zašto sam dobro učila, pa jer sam znala da jedino tako mogu uspjeti, i sutra ja pomoći svojoj obitelji. Nisam odrasla u bogatoj obitelji ako ćemo gledati novčano, ali sam odrasla u prebogatoj obitelji ako gledamo usmjeravanje kako ići kroz život, poticaj, razumijevanje, ljubav.

Kao mala, ljeta sam provodila u Donjem Malom Ograđeniku, kod baka. Ja sam imala tri bake i tri djeda, čime se ne može svatko pohvaliti. Legendarnu baku Ružu koja je znala, a i dandanas zna nasmijati svojim izjavama, baku Bojku (u Hamzićima), pokojnu baku Kaju, djeda Blagu, te pokojne djedove Ivana i Stipu. Voljela sam ta ljeta na selu, bake su me zaista pazile, kuhale mi što sam htjela (najviše volim pite). Baki Ruži nikad nije bilo jasno zašto ja toliko čitam, jer bih ljeti dovukla romane razne i čitala. A ona je mislila da učim, pa je govorila da moram "odmoriti mozak". Kad sam počela nositi naočale za vid, izjavila je da mi je to od tolikog čitanja (smijeh).

Nalazimo se u najljepšem i najveselijem dijelu godine, što Vas asocira na Božić u Ograđeniku?

- Mi obiteljski slavimo Božić u Ograđeniku, sastanemo se svi. Ono što možda najviše volim je taj osjećaj da točno znam kako će taj dan izgledati. Potreban je nekad taj osjećaj da točno znamo što slijedi, od jutra do večeri. Prvo misa naravno, čestitanje, onda se svi skupimo kod bake Ruže i nešto gricnemo za doručak. Ma zapravo grickamo cijeli dan. I jelovnik je isti svake godine, možda se samo promijeni koja vrsta kolača (smijeh).

Kad usporedite proslavu Božića u Zagrebu sa proslavom u Ograđeniku, što to Božić u Ograđeniku ima a nedostaje Božiću u Zagrebu?

- Pa nisam nikad do sada još slavila Božić u Zagrebu. Trudim se doći u Hercegovinu, pa makar na tri dana. Ali vrijeme Adventa u Zagrebu je posebno, grad je stvarno predivan, a i ljudi su nekako raspoloženiji, manje žure. Možes stati i uživati u gradu.

Na kraju smo još jedne kalendarske godine, imate li ikakvih posebnih planova i želja u 2022. godini?

- Pa za 2022. godinu bih htjela da opet postanemo slobodni. Ja obožavam putovanja i fali mi to. Možda da naučimo nešto iz ove korona situacije, ali nekako se bojim da nećemo. Nisam pesimist, ali mi ljudi smo čudna bića. Brzo zaboravimo kako je bilo, brzo se opustimo tamo gdje ne treba. Voljela bih da ljudi malo više vjeruju jedni drugima, da se manje okrivljavamo, pogotovo druge. Žao mi je mladih u Hercegovini, razumijem ih ako ne vide perspektivu. Mladi trebaju usmjeravanje i poticaj, a većina ovih što bi to trebali su okrenuti sami sebi i nije ih briga. Želim manje sebičnosti vladajućih struktura. Stalno se nadam da će osvanuti netko tko se ostvario u životu, pa postaje političar da pomogne drugima da se ostvare isto, a ne da idu u politiku da se tek tu ostvare. Hercegovina treba reformu, inače će ostati bez Hercegovaca. Možda će netko reći da sam licemjerna jer to govorim, a evo prva ja sam otišla iz Hercegovine. Nažalost, nisam vidjela željenu perspektivu za sebe u to vrijeme.

Doktorice, na samom kraju želim Vam zahvaliti na izdvojenom vremenu za nas i naše čitatelje. Uredništvo Mobe Vam želi sretan i blagoslovljen Božić i uspješnu Novu 2022. godinu. Neka Vaša poruka za naše čitatelje:

- Hvala vama što ste me pozvali. Svima želim sretan i blagoslovljen Božić. Ovo je možda vrijeme da se okrenemo svojim bližnjima, da ih bolje upoznamo. U 2022. vam želim mir i zdravlje, više smijeha i zadovoljstva. Pozdravljam svoje Pekice koji mi neizmerno nedostaju, a posebno našu baku Ružu koja i u ovim godinama ima što za reći i nasmijati nas sve. I pozdravljam sestru Dijanu, koja ovaj Božić neće moći doći iz Irske, ali u srcima je.

S-PRIJEVOZ

VL. STJEPAN BARBARIĆ,
DRAGIĆINA

TEL:063/360-733

Intervju s Petrom Barbarić nekadašnjom predsjednicom Frame Čerin

Razgovarao: Matej Barbarić

Hvaljen Isus i Marija! Draga Petra, mir ti i dobro. Nadam se da si dobro i da lijepo provodiš studentske dane. Željeli bismo da nam približiš i pojasniš svoje djelovanje u Frami Čerin budući da si obnašala službu predsjednice.

Petra: U Framu sam ušla prije pet godina i tada nisam ništa puno znala o Frami. Međutim ubrzo me oduševila franjevačka duhovnost i franjevačke kreposti, pogotovo poniznost i služenje. Uvijek sam se rado odazivala na sve akcije i redovito sudjelovala na susretima Frame i na sekcijama. Prošle godine Framu Čerin je prepoznala moje zalaganje za bratstvo i povjerili su mi službu predsjednice Frame Čerin koju sam zaista rado obavljala punu godinu dana.

Što bi ti kazala kakvo je to iskustvo za čovjeka i koliki je dar od Boga biti u Frami i služiti drugima?

Petra: Biti u Frami, biti Framaš je jedno posebno iskustvo. To je posebna franjevačka radost, i to mogu razumjeti samo oni koji su bili u Frami. Biti u Frami je sigurno i milost, dar od Boga mladom čovjeku koji u svojim mladenačkim lutanjima lako može zastraniti. Frama je putokaz koji nas vodi kroz mladost, a ujedno nas ispunjava.

Kako je započeo tvoj život u Frami i kako je bilo upustiti se u predsjedništvo?

Moj put u Frami započeo je dakle prije pet godina s tzv. Malom Framom. Čim sam počela upoznavati životopis svetog Franje oduševio me taj franjevački način života, a to je služenje drugima, služenje braći i sestrama u potrebi, davanje dijela sebe za drugoga. Često smo na Frami slušali kako svi možemo i svi imamo što dati drugima. Meni je Frama pomogla da pronađem taj dio sebe koji mogu dati za drugoga. Frama mi je također pomogla i u izboru mog današnjeg zanimanja medicinske sestre. Upustiti se u predsjedništvo Frame nije bilo lako. Bilo je tu i straha i nesigurnosti, ali nekako sam uvijek mislila da ako me Bog htio za tu službu, on će me sigurno za to i osposobiti. I tako je i bilo.

Je li ti bilo iscrpljujuće ponekad uskladiti sve obveze budući da si tijekom predsjedništva bila maturantica, slijedila je školska matura, pripreme za studij i upis te si kasnije započevši studij uspješno djelovala kao predsjednica?

Petra: Naravno da je bilo teško uskladiti obveze, ali sve je stvar organizacije. I kad nešto radiš radosna srca, onda ništa nije teško.

Znamo da si dala veliki doprinos Frami i da si uvijek bila česta gošća na brežuljku, jesi li kroz taj period osjetila druge čari kršćanskoga života?

Petra: Poziv na služenje, poniznost, molitva i druge franjevačke kreposti nisu povlastica samo nas Framaša, nego svih kršćana. Meni, doista, nikad nije bilo teško raditi nešto za opće dobro, za župu, za fratre, za svoje mjesto. I uvijek bi, čini mi se, više ja imala koristi u duhovnoj izgradnji, više bi primila nego što sam dala.

Je li služenje Frami dar ili zadatak?

Petra: Služenje je svakako dar i milost, a nikako zadatak. Svi mi imamo određene talente i darove, i moramo imati na umu da to nije nikako naša zasluga nego je to Božiji dar. Zato ne smijemo te darove skrivati nego ih trebamo otkrivati i razvijati ih.

Tko ti je na tom putu bio najveći oslonac, jesi li imala par pomagača koji su te vjerno pratili u stopu?

Petra: Predsjednik Frame nikad nije sam u svom služenju. Iza njega stoji vijeće koje mu je potpora. Tako sam i ja imala svoje vijeće s kojim



sam se odlično slagala i surađivala. Tu je naravno uvijek bio i naš duhovni asistent fra Jure koji je uvijek prisutan sa idejama i savjetima.

Framaši uvijek kažu da te pamte samo po dobrim stvarima, zaista, to je dokaz da si kroz sve vrijeme uspjela načiniti dobrih stvari, zalaganja za župu, Framu... Kakav je bio tvoj odnos s vijećem i duhovnim asistentom?

Petra: Vijeće mi je bilo više nego odlično. Sve su to kvalitetni mladi ljudi. Svi su savjesno obavljali svoje službe i na njih sam se mogla uvijek osloniti.

Znamo da si čitač i član crkvenog zbora. Što bi možda poručila drugima, nadasve mladim ljudima koji se možda žele priključiti Frami ili se pak zbog brojnih razloga odupiru takvome pozivu?

Petra: Ja volim davati svoj doprinos gdje god mogu. Nikad me takve aktivnosti nisu priječile da budem odlična učenica, niti da studiram, niti da radim. Sve se može ako se hoće. Zato želim svima poručiti, posebno mladima da se ne boje i ne ustručavaju priključiti u crkvene aktivnosti ili u Framu. Besplatno darove primismo, besplatno ih i dajmo drugima! To je uvijek na našu korist i na veću slavu Božju.

Draga Petra, srdačno ti zahvaljujemo na izdvojenom vremenu i želimo ti mnogo uspjeha, zdravlja, ostvarenje zvanja medicinske sestre te da nastaviš stvarati lijepe usporedne koje će ostati zapamćene ne kako u Frami, tako i u cijeloj župi na dobrobit svih!

Neka te na tvom životnom putu čuva i prati zagovor našeg serafskog Oca, svetoga Franje!

Uz Franjin blagoslov nadamo se da će naši mladi prepoznati radost Frame te se priključiti članstvu i neizmjereno se zalagati dajući sebe drugima jer kao što je Petra rekla, darove primismo besplatno, a takve ih dajmo i drugima.

Zbor svetog Jeronima

U našoj crkvi zbor sv. Jeronima već dugi niz godina djeluje i aktivno sudjeluje u svim aktivnostima. Svake nedjelje, na nedjeljnoj misi u 9 sati možemo čuti glasove naših mještanki, djevojčica, studentica, odraslih žena. Već dugi niz godina pjevačice su pod vodstvom Marijane Barbarić, koja je i sama osnivač pjevačkog zbora već otprije 15 godina. Pjevačice ne samo da su redoviti posjetioci kora naše crkve, već djeluju kao i liturgijski čitači kojima nije poteško uputiti se s kora i izaći za ambon čitati Sveto pismo tijekom svake mise. Svoje sastanke koji se održavaju četvrtkom u 19 sati pohađaju sve pjevačice uz neprestano zalaganje za crkvu, liturgiju i niz drugih potreba. Pjevačice su uvijek na raspolaganju svima te se drage volje odazivaju na bilo kakve pozive pomoći, bili to upiti mene, fra Hrvoja, fra Jure ili bilo kojih drugih osoba. Iznimno su aktivne i na raspolaganju tijekom korizme i došašća,



za ukrašavanje crkve, izrađivanje adventskog vijenca, kićenje božićne jelke, kreiranje i postavljanje jaslca. Potom je već uobičajena tradicija njihovo pjevanje i uveličavanje liturgijskog slavlja za proslavu sv. Ilije na Gradini. Bez ikakvih žalbi same organiziraju probe pjevanja, prenose potrebne rekvizite, glasovir, zvučnike na vidikovac. Nadajući se da će se brojni sumještani priključiti zboru, upućujemo našim pjevačicama iskrene čestitke za neprestan trud te zahvale za sav njihov doprinos u dosadašnjim zbivanjima. Bez sumnje tvrdimo da će nastaviti djelovati kao i do sada jer ne umijemo zamisliti kakvom bi izgledala naša crkva bez naših pjevača. Kaže ona jedna mudra: „Ondje gdje riječi ne vrijede, glazba progovara.“



PREDSTAVLJANJE KNJIGE

Ivana Milićević predstavila zbirku poezije „ČEKALA SAM PROLJEĆE“

Mlada broćanska književnica Ivana Milićević, glavna urednica naše MoBe je 20. prosinca ove godine u dvorani Ivana Pavla II. u Međugorju publici predstavila svoju novu zbirku pjesama „Čekala sam proljeće“. Riječ je o zbirci podijeljenoj u tri ciklusa koja sadrži pjesme ljubavne i duhovne tematike, a zbirku pjesama publici su predstavile prof. Ivona Brkić, Tina Laco, profesorica sa Sveučilišta u Mostaru koja je i urednica zbirke, te sama autorica. Moderatorica sinočnjeg predavljanja bila je novinarka Sanja Pehar, dok su svoj doprinos predavljanju također dali studenti Ema Tadić i Ivan Prskalo, kao i glazbenici Josip Bošnjak i Sara Brkić ...

ISKRENO ČESTITAMO na ovom postignuću!
Kolege iz uredništva magazina MoBe.





ANA MARIJA LUBURIĆ

Donji Mali Ograđenik je malo selo, ali bogato uspjesima naših mladih. Ana-Marija Luburić bila je učenica generacije Osnovne škole Čerin, a možemo slobodno reći kako je nastavila stopama svoje sestre Ive, koja je također bila učenica generacije 2014. godine u već spomenutoj školi. Ana-Marija je sada učenica prvoga razreda gimnazije u Srednjoj školi dr. fra Slavka Barbarića u Čitluku. Želimo joj puno uspjeha, ustrajnosti i ostvarenja u daljnjem školovanju i životnom pozivu!



GABRIJELA DUGANDŽIĆ

Ovogodišnja treća po redu manifestacija „Hercegovka godine“ održana je u Mostaru 28. studenoga 2021 u Hrvatskom domu herceg Stjepana Kosače. Kao i prije dvije godine, Donji Mali Ograđenik imao je svoju predstavnicu u natjecanju. Ove godine to je Gabrijela Dugandžić. Gabrijela je bila nominirana u kategoriji Gospodarstvo i društvene djelatnosti, te je za isto dobila priznanje organizatora. Gabrijela je studentica treće godine razredne nastave na Fakultetu prirodoslovno matematičkih i odgojnih znanosti u Mostaru. U slobodno vrijeme u uložiti voditeljice vodi emisiju Vesela školica na Maria Vision TV, sudjeluje u humanitarnim akcijama, u svakom trenutku spremna pomoći, komunikativna. Talentirana je za pisanje i može se pohvaliti odličnim nagradama iz tog područja. Jedna od nagrada je i nagrada Hrvatske matice iseljenika u suradnji sa Hrvatskom školom Boston i zakladom hrvatskih studija Sydney-Australija za najbolji literarni rad na temu „Igračka moje bake“. Za osvojeno prvo mjesto Gabrijela je bila nagrađena boravkom u Maloj školi hrvatskog jezika. Čestitamo Gabrijeli na njezinoj nagradi „Hercegovka godine“ i želimo mnogo uspjeha na svim životnim poljima.



GABRIJEL BARBARIĆ

U utorak, 23. studenoga održana je svečana dodjela nagrada učenicima koji su sudjelovali na literarnom natjecanju povodom Dana škole. Ravnateljica Adela Škutor nagradila je knjigama najbolje spisatelje. Tema rada bile su fra Slavkove riječi:

«Uskrsnuće počinje kad se odlučimo boriti protiv zla u sebi i oko sebe, kad počinjemo vjerovati da se isplati ljubiti i praštati, kad se isplati biti darežljiv i milosrdan».

Najbolji uradak napisala je članica literarno-recitatorske sekcije Marta Mijatović, III.1. Mentorice su bile profesorice Ilijana Sušac i Jadranka Medić. Budući da je konkurencija bila jaka i učenici su se prijavili u velikom broju, drugo mjesto dijele Helena-Maria Ostojić, III.3, mentorica prof. Darija Bojović i Lucija Kordić, IV.2, mentorica prof. Marija Buljan. Treće mjesto osvojili su Petra Miletić, II.1 i Gabrijel Barbarić, II.1, mentorice prof. Ilijana Sušac i prof. Jadranka Medić. Uistinu, dr. fra Slavko Barbarić je neiscrpan izvor inspiracije za učenike a u nastavku pročitajte nagrađeni rad našega Gabrijela Barbarića:

Iz života znamo kako se citiraju pametni, neki bitni ljudi čije su izjave mnoge potakli na razmišljanje i propitivanje. Tako sam čitajući ovaj citat pokojnog fra Slavka počeo razmišljati kako je fra Slavko morao biti nešto veće u smislu razmišljanja i pogleda na svijet. Svi svijet vidimo svojim očima i sve što vidimo obrađujemo na nama specifičan način. I onda se pitam a kako je netko tko je prije svega dvadesetak godina hodao istom cestom kojom ja svakodnevno hodam, mogao imati toliko različitiji pogled na svijet od mene, od mojih prijatelja, od svijeta nas, što je bilo toliko sveto u tom čovjeku da se i poslije dvadeset godina citira i piše o njemu samome? Je li ova rečenica taj pokretač fra Slavkovog života koja ga je odvela u nebo? Tko je mogao biti toliko svet da se Bogorodica pobrinula da svijet dozna kako je “brat Slavko već s njom i njezinim Sinom već u nebesima”? Prolazeći kroz sva ova pitanja shvaćamo našu malenost, našu ograničenost. Čitajući ovaj citat shvaćamo da ga zapravo nikad nećemo moći razumjeti kao što ga je fra Slavko razumio. No, ono što iz njega možemo izvući jedna je prekrasna poruka vjere,

poniznosti i zahvalnosti. Ta poruka još iza prvog svog zareza sadrži jednu metaforu koju nije teško prepoznati. Grijeh je taj protiv kojeg se trebamo boriti, prvo u svom životu, a zatim, svojim primjerom, protjerivati grijeh iz društva i zajednice. “Ako kažemo da nemamo grijeha, obmanjujemo sebe i istina nije u nama”. Fra Slavko nastavlja i otkriva da iako ljubimo i praštamo i dalje ne vjerujemo da to vodi k Isusu, to radimo jer nam je tako naloženo, čisto iz osobne koristi. Praštamo samo onda kad nam je drugi neophodan, ljubimo bližnjeg samo kad je potreban. Još jedan poznati hrvatski svećenik, pokojni Tomislav Ivančić kaže “Čovjek živi od vjere i povjerenja ako može vjerovati u Boga, u ljude i sebe. Povjerenje se odražava tamo gdje postoje znakovi ljubavi.” i čitajući opet fra Slavkov citat, prepoznajemo sličnost i slaganje, kao da je jedan nadopunio drugog.

Sva mudrost ovih riječi leži u težnji uskrsnuću, težnji Kristu. Fra Slavko završava pozivom na darežljivost i milosrđe, i sam Isus kaže “milosrdni će zadobiti milosrđe” i “milosrđe će biti nagrađeno u vječnosti”. Prolazeći kroz svako slovo fra Slavkovog citata i teme ovog mog rada potvrđujemo spoznaju da je fra Slavko uistinu bio čovjek od Boga. Sve izrečeno poklapa se s riječima Svetog Pisma i mnogih teologa i svećenika. Ono što je fra Slavko izgovorio uistinu je i živio, a umro je prije dvadeset i jednu godinu, na svome najdražem mjestu, najbliže svom Ocu. I na kraju krajeva, možda nikad nećemo moći na svijet gledati kroz fra Slavkove oči no imamo njegov poklon svijetu, njegova djela i riječi, koje nije toliko teško nasljedovati, teško ih je živjeti.

Gabrijel Barbarić

IN MEMORIAM



Glavni organizator obnove uz glavni ulaz u groblje



IN MEMORIAM

Jerko Šarac 2001. - 2021.

Kada umre netko tko je svojim životom, radom i rukama ostavio duboke tragove u narodu i sjećanjima svojih sumještana onda je vrijedno spomena i generacijama nakon. Zadužio nas je svojom vjerom i hrabrošću.

Sjetimo se barem kroz slike trenutaka uređivanja našega groblja. Glavni organizator akcije bio je umirovljeni pukovnik Jerko Šarac. Kad su mu neki mještani spomenuli nagradu za njegovo zalaganje, odgovorio im je: „Ružno je primiti nagradu od ljudi koji sami nemaju, a sudjeluju u akciji, jer vam bezuvjetno vjeruju. Nije ovo vrijeme od nagrada...!“

Ova Jerkina rečenica je toliko aktualna i neprolazna da je možemo uzeti kao životni motiv i poruku i danas. Istina o jednom čovjeku, njegovoj ideji, jednom groblju i ljudima koji su mu vjerovali i zajedno s njime ostvarili ono u što je malo tko osim njih vjerovao dostojna je da se prenosi s koljena na koljeno. Ovoga Božića na poseban način spomenimo se čovjeka vrijednog poštovanja barem kroz molitvu zahvale za njegov život i rad.

Pokoj vječni daruj mu Gospodine!



“Hoćeš sa mnom u Vukovar?” upita me tata “Hoću.” odgovorih mu

Piše: Danijela Luburić

Sunce je tek počelo izlaziti, a magla se spustila do zemlje. Rosa se uhvatila za prozorsko staklo. Sve je bilo tako pusto. U autobusu je bio potpuni muk jer su svi spavali. Mene su prošli trnci, a suze su mi ispunile oči zbog svih priča koje sam slušala o ratu u Vukovaru. Vozimo se onom ravnicom, a meni se ispred očiju stvaraju slike svih prizora o Vukovaru koje sam gledala preko medija. Nisam mogla spavati. Prvi put sam u Vukovaru.

Progutala sam knedlu. Nisam zaplakala. Došli smo ispred bolnice, bila sam dobro. Ispred bolnice kreće “Kolona sjećanja” gdje pričaju priču o Vukovaru. Mene sve stiže u grudima, hoće srce da pukne, susprežem suze da ne zaplačem. Navala nekih neobjašnjivih emocija preplavila mi je dušu. Ne znam ni ja zašto sam toliko osjetljiva.

Gledam oko sebe, želim sve upamtiti, sve što čujem i što vidim. Prolazi dvoje u crnini. Majka i sin. Netko govori kako je njen muž tu poginuo. Prolaze ljudi u invalidskim kolicima...

Odjednom, osjetim neki šamar realnosti. Vukovar mi je trebao da shvatim koliko sam ja zapravo sretna i koliko trebam biti zahvalna. Gledam svoga tatu živa i zdrava pored sebe i gledam u nebo da zahvalim Onome Gore što je tu, jer ja sam mogla biti sa svojom mamom u crnini danas.

Gledam Lidiju, Marinu, Ninu, Marijanu i ostale žene pored sebe i plačem. Plačem jer su one ostale bez muževa u tom istom ratu. Gledam Sablića koji nije ni imao priliku da upamti oca, a kamo li da ga nazove “TATA” i zagrlji kao ja svoga. I Ivo stoji blizu mene...

Gledam očeve i majke koji su izgubili sinove. Gledam djecu koja nisu upoznala svoje očeve. Gledam žene koje na datum godišnjice braka pale svijeću na grobu i vjerno se drže zavjeta kojeg su dale na vjenčanju čak i nakon smrti.

Došlo mi je da odem do tate i zagrlim ga, toliko jako da prestane disati od jačine moga zagrljaja, ali nisam. Samo znam da se moje poštovanje prema tati tog dana promijenilo. U očima mi je bio veći od svih veličina i osjećala sam veliku zahvalnost. Bilo mi je žao svake situacije u kojoj ja nisam mogla razumjeti, situacije u kojoj sam se ponašala previše tvrdoglavo i djetinjasto, ali to se valjda zove odrastanje.

Znam da čudo zvuči, ali mene je taj posjet Vukovaru promijenio. Moj pogled na život i moje stavove. Taj odlazak u Vukovar neću zaboraviti dok god dišem i pišem ovaj tekst jer mi je žao što danas ne mogu biti tamo.

Sjećam se kada je Klapa sv. Juraj u onoj tišini svojim anđeoskim glasovima zapjevala pjesme “Stoji grad” i “Oči u oči”, kako suze više nisam mogla da zaustavim. Jecala sam. Lidija mi je prišla i zagrlila me da me utješi, a meni je bilo još gore, jer pitala sam se od kud joj tolika snaga da tješi mene, a s mužem razgovara nad njegovim grobom. Više se ni ne sjećam zbog čega sam plakala, ali samo sam gledala u nebo i pitala Ga, zašto je taj rat morao ikada da se dogodi.

Bijeli križevi. Bez imena. Na stotine njih tamo na zelenoj livadi. Imena nestalih, ubijenih... Ovčara i strašna priča koja stoji iza nje na još strašnijem mjestu i onda te opet trnci prođu.

U Spomen domu Ovčara vidim sačuvane stvari od nastradalih. Nekoliko krunica, obiteljske fotografije... – sve ono što nosiš uz sebe da te čuva i tješi. Imena poginulih, nestalih, koja nestaju u vrtlogu. Mrak. Hladnoća. Svijeće. Ravnica. Krvavi Dunav.

Najstrašnija mi je ona prekrasna ravnica. Kad zamišljaš rat ondje i sve te nemile događaje, krv ti se sledi. Slavonija je prekrasna, a koliko god je prekrasna toliko je tužna. Toliko plače. Toliko boli.

Kad sam izašla iz bolnice zaklela sam se da neću više nikada ući tamo, jer me priča i sve sto sam u njoj vidjela, dotukla. Dječji crteži. Mala, minijturna prostorija, crnja od najcrnje noći u kojoj čuješ glas sa radija koji obavještava o stanju van bolnice. Crveno svjetlo u onoj tami. Poželiš pobjeći od tamo. Makete djece, nastradalih, žena, igračke. Najbolnije je bilo zamišljati djecu koja su crtala vesele crteže u podrumu bolnice dok se oko njih događao rat. Dok su se gubili životi. Bez milosti. Informacije o događajima. Hodnik u kojemu je na pločicama, po datumima ispisano koliko je pacijenata taj dan stiglo, koliko njih je izgubilo živote.

Otisak “krmače” na plafonu.

Mrak. Rat. Zvukovi. Strah. Jedva sam čekala izaći na svjež zrak. Htjela sam vrisnuti, izbaciti svu onu bol koja se nagomilala u mojoj utrobi od svih tih strašnih prizora. Požalila sam što sam ušla, jer neke situacije za one osobe osjetljive prirode je bolje ni ne znati.

Sve ono što smo gledali preko ekrana, pratili preko medija, ništa je u usporedbi s onim kada dođete u Vukovar. Tko još nije, treba da ode, doživi i shvati. Jer ja sam tek tada shvatila.

Samo da rata ne bude.



Ganges – melodija – ganga

Tisuće i tisuće godina
Prije rođenja
Našeg Gospodina
Isusa Krista,
U podnožju Himalaje,
Najvišeg zemaljskog gorja,
Nahrupi iz njedra zemlje
Nezaustavljiva snaga,
Pjesma-melodija,
Ganges-ganga
I od tada pa do sada
I šumom i hukom,
Velebnim milozvukom
Pronosi strahopoštovanje
Vjekova.
Gango milozvučna,
Pjesmo gorštaka,
Kojom se puno tog reče,
Od tamo, gdje silni Ganges teče,
Do Dinare
Pa natrag, do Zagros gore
I Sinda i Inda,
Gdje ti još zvuci poje,
Upisano je ime tvoje.
Ti si i molitva i kletva
I srdžba i gnjev
I vapaj i pjev
I radost i bol
I hrabrost i strah
U isti mah.
S tobom na usnama
Mnogi su pali,
Kada su dali
Slobodi život
I zadnji dah.
Ti si ko mantra
Iz koje prijeti
Ponos i bijes
I nek se dušman sjeti
Poruka tvojih,
Kad u grob pokapa
Sinova svojih lijes.
Žarko Dugandžić

Otpor

Tudi pločnici pod nogama,
glava si kući u domovini,
tako je jednostavno moralo biti.

Svako malo stizala je milicija,
odvodila je mamu, tetku...
otac je počivao u grobu,
kotrljala se uobičajena naša zbilja.

Stiskaš krunicu u džepu,
onu što ti ju daje baka,
sve je češće moliš i živiš.

Kada dođe u djevojačke godine,
»Vrijeme ti je ići«, reče majka,
»Oni nemaju duše, oni ne praštaju«,
a ti svjesna samo slegnu ramenima.

U duši ti zbog svega vrije otpor,
vratit ćeš se jednoga dana,
a njih tada biti ne će, zacijelo ne će.

Još jedne ružne vijesti u medijima,
o tvomu narodu, o tebi, o nama,
svračaš pred lice Mu u staru crkvicu,
topli se duša, nazire se sloboda.
fra Miljenko Mića Stojić

Najljepša među najljepšima



Dok Njezin osmijeh nad Hrvatskom lebdi,
Tko će nas slomit i zamest nam rod?
Dok srcu Njenom ostanemo vjerni,
Ona će vodit naš životni hod.
Pa, kako mogu zalutat u tamu,
Kad Njen mi osmijeh blaži svaku bol?
Ja pružam ruke, da me Ona vodi
Kroz staze trnja i kroz suznu dol.
Kao što dijete osjeća se sretno
U krilu majke, kad ga smiješkom prati
I moje srce zaigra od sreće,
Kad Njen me pogled u djetinjstvo vrati.
Oh, Majko, uzmi našu cijelu bit.
Preuzmi naše i srce i um.
Nek Tvoj nam osmijeh zaogrne vječno
Hrvatsku grudu i Bosnu i Hum.
Žarko Dugandžić

Kršteni u našoj župi iz Donjeg Malog Ograđenika i zaseoka Barbarići, 2021. god.

1. Ana Paola Šimović, kći Ivana i Dragice rođ. Vukšić, krštena na Čerinu 19. prosinca 2020.
2. Luka Dugandžić, sin Josipa i Matee rođ. Doko, kršten na Čerinu 17. travnja 2021.
3. Helena Dugandžić, kći Darka i Ane rođ. Pinjuh, krštena na Čerinu 23. listopada 2021.
4. Ivan Dugandžić, sin Ilije i Nikoline rođ. Kapac, kršten na Čerinu 11. prosinca 2021.

ČESTITAMO! (Zaključeno 15. 12. 2021. g.)

Vjenčani u našoj župi iz Donjeg Malog Ograđenika i zaseoka Barbarići, 2021. god.

1. Paulo Dugandžić, iz D. M. Ograđenika, sin Frane i Željke rođ. Erić i Mirela Šimić iz Gruda, kći Branka i Senke rođ. Šimić. Kumovi su bili Gojko Slaven Dugandžić i Mirna Šimić.
2. Dobroslov Milićević iz D.M.Ograđenika, sin Pave i Ankice rođ. Gakić i Matea Čavar iz Služnja, kći Marija i Dinke rođ. Anić. Svjedoci su bili Zvonimir Barbarić i Josipa Šimović
3. Vjekoslav Luburić iz D.M.Ograđenika, sin Joze i Zore rođ. Jelavić i Dragana Milićević iz Potpolja, kći Gordana i Vedrane rođ. Šimović. Svjedoci su bili Ivan Bevanda i Jagoda Milićević.
4. Andrea Dugandžić iz D.M.Ograđenika, kći Mate i Jelke r. Odak i Angelo Zambella iz Italije (Castel Campagnano) sin Domenica i Antoniette r. Albanese. Svjedoci su bili Cristian Leonetti, Pietro D'Ercole, Zdenka Vasilj i Anamaria Milićević.

SRETNOST I BLAGOSLOVLJENO! (Zaključeno 8. 12. 2021. g.)



DANI foto-video studio professional

- photography
- videography
- photobook
- professional video editing



tel.: +387 36 650 006, mob: +387 63 324 077, +387 63 324 177

e.mail: foto.djani.ivankovic@tel.net.ba , e-mail:foto.djani@gmail.com

Gospin trg, 88266 Međugorje b.b., Bosna & Hercegovina

ELEKTROINSTALCIJE

Jozo Milićević
«JOKO»
D.M. Ograđenik



Mob: 063 320 688

CVJEČARNICA

pogrebne usluge

"DUGANDŽIĆ"

D.M. Ograđenik - Čitluk
Mob: 063/360-832; Tel: 652-467

Vi. I. Dugandžić-Begovac



† NAŠI UMRLI u 2021. godini



Krešimir Dugandžić (1933. – 14.1. 2021.)



Stojan Soče Pekić (1928. – 12.4. 2021.)



Šima Milićević (1930. – 24.4. 2021.)



Bosiljka Dugandžić (1959. – 2.7. 2021.)



Zorka Dugandžić (1929. – 13.9. 2021.)



Ivan – Ivo Vučić (1959. – 22.9. 2021.)



Slađana Barbarić (1969. – 25.2. 2021.)



Danica Skoko (1941. – 12.7. 2021.)



Jozo Čurčić (1935. – 14.9. 2021.)

POČIVALI U MIRU BOŽJEMU!
(Zaključeno 15. 12. 2020. g.)



D.M. OGRAĐENIK - ČITLUK
Phone: 036 652 475

**Marin
Barbarić**

VODINSTALATER
DRAGIĆINA

Mob: 063/423-766

Gringo
d.o.o. za građevinarstvo i trgovinu

Jure Dugandžić

88265 Čerin - Ograđenik b.b.
tel: +387 36 652 471; mob: +387 63 322 175

MZ Donji Mali Ograđenik PLANOVI I PROJEKTI 2021. - 2024. godina PLAN AKTIVNOSTI

Piše: Jakov Dugandžić

- Nadogradnja zvonika na Gradini prema idejnom projektu 2021-2022.g.
- Asfaltiranje pristupnog puta na Gradini zaseok Šimovići (2022. g.)
- Rekonstrukcija niskonaponske NN mreže u zaseoku Šimovići (2022. g.)
- Početak izgradnje sanitarnog čvora uz malonogometno igralište na Gradini (muški i ženski WC) javna rasprava i faze izgradnje
- Završetak radova na uređenju okoliša oko mrtvačnice i parkirališta uz groblje
- Radovi koji slijede: uređenje okoliša sa uređenjem parking prostorom.
- Financiranje: ukopnici Dugandžića groblja i donatori.
- Planirani završetak radova 2022-2023. godine.
- Spajanje poljskih cesta na lokalitetu Vršine-Vrilo
- Planira se spojiti Dugandžića poljska cesta sa poljskom cestom kroz polje kod Vrila, širine cca 3 m, u dužini 200 m.
- Financiranje: Osigurana sredstva preko JP Broting Čitluk i općine Čitluk.
- Planirane aktivnosti: sredinom 2022. godina
- Izgradnja i uređenje trim-staze u borovoj šumi prema polju.
- Sanacija oštećenja na malonogometnom igralištu Gradina (pukotine asfalta, zaštita metalne ograde, saniranje i bojenje tribina)

NAPOMENA:

Vijeće MZ će inicirati i koordinirati svim aktivnostima kao i obavijestiti općinske i županijske vlasti o aktivnostima koje se provode te službeno zatražiti adekvatnu financijsku potporu.



Pred nama je jedno od najljepših razdoblja u godini. Božić je blagdan ljubavi i nade, vrijeme kada svjetlo Božića obasjava naše domove i donosi nam radost, nadu, ljubav i obilje Božjeg blagoslova. Neka nam svima blagdansko ozračje i duh Božića podare hrabrost za sadašnjost i nadu za bolju budućnost.

Uz želju da u svim srcima zavlada radost i duh Božića te nadu da ćete blagdane provesti okruženi najmilijima, Brotnjacima, katolicima i svim ljudima dobre volje želimo sretan Božić, te uspješnu i blagoslovljenu 2022. godinu, uz naš tradicionalni pozdrav:

NA DOBRO VAM DOŠAO BOŽIĆ I SVETO POROĐENJE ISUSOVO!

Načelnik općine Čitluk
Marin Radišić, dipl. oec.

Predsjednik Općinskog vijeća Čitluk
Predrag Smoljan, dipl. oec.

NADOGRADNJA ZVONIKA NA GRADINI 2021-2022. god.

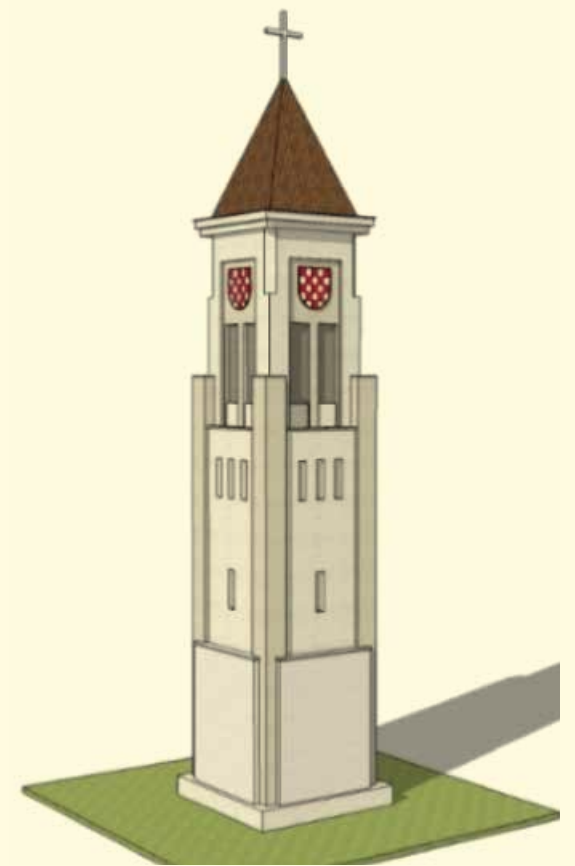
Piše: Jakov Dugandžić

Najavljeni radovi na nadogradnji zvonika krenuli su početkom mjeseca prosinca 2021. godine. Izvođač radova je firma HEGRA d.o.o. iz Čitluka, uvedena je u posao 7.12.2021.godine, kao najpovoljniji izvođač radova na provedenom pozivnom natječaju o dostavi ponuda od strane Vijeća MZ DMO. Kriterij je bio najniža cijena i dodatni kriterij početak radova u prosincu 2021. godine. Po dinamici radova izgradnja će trajati oko 60 radnih dana. Navedeni projekt rekonstrukcije i nadogradnje zvonika sa uređenjem okoliša će koštati otprilike 60.000,00 KM.

Novoprojektirani izgled zvonika bio bi ostvaren na način nadogradnje za otprilike šest (6) metara, podizanje zvona na veću etažu/visinu i estetsko uređenje fasade sa istaknutim hrvatskim obilježjima (hrvatski grb). Također se planira izvesti uređenje prostora ispred kapelice i kipa sv. Ilije popločavanjem platoa kamenim pločama (100 m²) kao i formiranje kamenih zidova (cca 100 m), te sadnja stabala maslina u više redova na prostoru oko zvonika (formiranje maslinika od 20 sadnica).

Konstruktivni sustav nadogradnje zvonika je armirano-betonski. Planirano je izvesti ojačanje postojećeg zvonika armirano-betonskim stupovima na novim temeljima, a potom će se kompletna nadogradnja nasloniti na novu konstrukciju uz minimalno opterećenje postojećeg zvonika.

Fasada je žbukana fasada sa završnom oblogom od silikatne žbuke u boji po izboru investitora.



SANITARNI ČVOR NA VIDIKOVCU GRADINI - prijedlog idejno rješenje

Piše: Jakov Dugandžić

Nedostatak sanitarnog čvora odnosno wc-a na igralištu predstavlja nam veliki problem iz razloga svakodnevnih posjeta djece, a i organiziranja raznih događaja npr. Proslava sv. Ilije, turniri, obiteljska druženja i slično. Malonogometno igralište na Gradini iz godine u godinu postaje sve posjećenije i ovaj projekt je u našim idejama bio i na samom početku ali vođeni nekim drugim prioritetom nismo ga riješili do sada. Ovim želimo i taj dio svakodnevne potrebe posjetitelja ispoštovati. Rezultat koji ćemo postići je komotniji duži boravak na Igralištu Gradina osobama koje ga posjete i jedan vidljiv novi objekt na igralištu Gradina.



STOLARSKA
RADNJA
FRANJO BARBARIĆ
DRAGIĆINA
TEL.: 063 324 335



OBITELJSKO
POLJOPRIVREDNO
GOSPODARSTVO
"MILIĆEVIĆ"
VL. MLADEN I DANKO MILIĆEVIĆ
D.M.Ograđenik
www.vinarija-milicevic.com

QUEEN OF PEACE
SOUVENIR SHOP
KATIA
gold & silver
Tel: +387 36 651-819
88266 Međugorje



VINOGRADARSTVO i PODRUMARSTVO
DUGANDŽIĆ
Proizvodnja vrhunskog domaćeg vina
i rakije s kontroliranim podrijetlom
Donji Mali OGRAĐENIK, 88265 Čerin
Stanko Dugandžić - VRANJKIĆ
Tel.: +387 (0) 36 652 470
GSM: +387 (0) 63 321 566



Frizerski salon
ZDRAVKA B.
Dragićina
Tel: 652-132

CAFÉ
BRAZIL
Čestit Božić i
sretna nova godina!
Samo je jedna prava!
neto 500 g
www.eurovip-brazil-kava.com



RADIOPOSTAJA
mir
MEĐUGORJE
Čitateljima magazina MoBe želimo obilje Božjeg
blagoslova i mnogo ustrajnosti i uspjeha u radu.
Djelatnici
Radiopostaje MIR Međugorje.

SRETAN BOŽIĆ I
NOVA 2022. GODINA
ŽELI VAM HOTEL BROTNJO
ČITLUK.
Hotel Brotnjo
HOTEL BROTNJO

AGENCIJA ZA ZAŠTITU LJUDI I IMOVINE
DELTA SECURITY d.o.o.
VI NAMA POVJERENJE, MI VAMA SIGURNOST!
TEHNIČKA I TJELESNA ZAŠTITA - servis 24h
+387 (0) 36 650 052
www.deltasecurity.ba



Svim svojim kupcima, mještanima, djelatnicima, poslovnim partnerima i
čitateljima magazina MoBa
Čestit i blagoslovljen Božić, te sretnu i uspješnu nadolazeću 2022. godinu
želi tvrtka
BARBARIĆ BENZ
Dragićina
Tel: 652-336; 652-633
Mob: 063/323-259; 063/377-048



PLAVI DESETAK

Imala sam sedam ili osam, na stepenicama pred ulazom crkve, u hladu mlade lipe. Mislila sam da sam dovoljno velika da sama prostrem mali ručnik porubljen cvjetićima, sjednem sva važna i ozbiljno kao starija sestra kažem sad se treba kleknuti. Prvi sam put u svom malom životu stajala blizu tako krupne žene, u neobično šarenoj, dugoj haljini sjajnog satena, mojim očima do tada neviđenoj, kose spletene u stotine sitnih pletenica i skupljene na vrh glave u krug malo iznad čela, očiju krupnih i tamnih a kože još tamnije, puno tamnije nego je itko od nas imao. Mislila sam u sebi kako meni mama nikad tako nije splela kosu, svi su mi već tada govorili da je imam dovoljno i sebi i posuditi. Gledala sam joj u oči. Takve boje sam do tad vidjela samo na filmovima. Gledala sam joj u ruke. U njezine prste i nijanse svjetlije boje unutrašnjosti dlanova. Molila je zatvorenih očiju. A onda pogledavala u mene. Dugo i bez treptanja. Gledala sam kao dijete, jer to sam i bila, očiju raširenih, buljila skoro nepristojno.

Slegnula se još malo bliže i iz svoje ruke pružila malu plavu krunicu, desetak okruglih zrnaca drveta obojanih u plavo, s malim križem. I nije to bila krunica kakvu imamo kući, ta plava je bila toliko neobična i u mojim očima nikad prije oslikana. Rekla je nešto kratko, taman toliko da u glavi pretražim riječi po radnoj bilježnici engleskog za drugi razred.

Blue. Plava? Moji oči su plave. I sestrine. I mamine. Ne bi da je to nešto čudno. Pa postoji još ljudi s plavim očima. I ovdje oko nas. - Gospine oči su plave. Kao da je tako nešto rekla ona. A ja na to nisam rekla ništa. Tražila sam prvu sliku da vidim jesu stvarno Gospine oči plave boje.

Ponovno su pod malim komadićem neba Podbrda, pun mjesec na trenutak pokrivala šarene zastave zemalja svijeta, kamen obasjavale tisuće svjetiljki, zrak još više grijali blizina i dah svih koji su sa svojim željama, snovima, nadama, čežnjama, velikim strahovima tražili Gospine plave oči.

40 godina;

tisuće jezika, tisuće dalekih zemalja, tisuće i tisuće
sklopljenih ruku, bosih stopala, krunica,
tisuće i tisuće minuta pribranosti ispred vrata
ispovjedaonica...

40 godina;

tisuće tona Božje milosti, oprosta, suza, blagoslova,
isprošenih molitava, zahvala, dolazaka i
odlazaka, traženja i nalaženja...

40 godina

mirisa pred oltarom.

40 godina

zlatnih zalazaka sunca.

40 godina

gledanja u Gospine oči.

40...

Piše: Ivana Milićević



1981.- 2021.
MEĐUGORJE

